

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

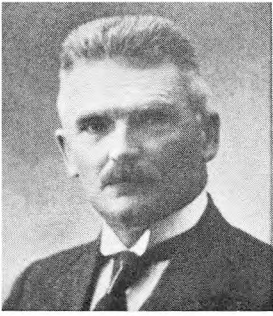
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Herning Gymnasium

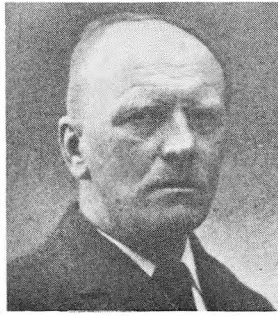
1923-1973

Udgivet i anledning af Gymnasiets 50 års jubilæum

H. C. Klinge

R. Adserballe

A. J. Marcussen

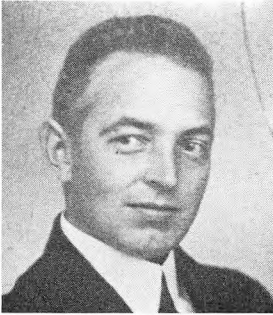
Helvig Vestergaard

V. S. Lauritsen

Anna Fastrup

C. G. Siemonsen

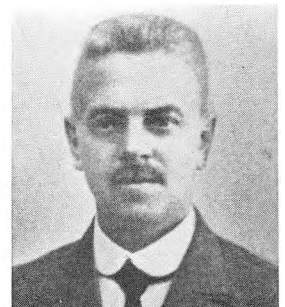
C. L. Christensen

R. P. Jensen

M. Jarno

A. A. Rønne

Interview med rektor C. L. Christensen

Vi takker Dem, rektor Christensen, fordi De er gået med til denne lidt utraditionelle form for et bidrag til skolens jubilæumsskrift: et interview. – Da det er en tidligere elev, der sidder over for sin tidligere lærer, er det vel naturligt at begynde med spørgsmålet:

Hvordan var forholdet mellem lærere og elever i Deres rektortid?

– Den har De jo selv deltaget i, så der kan De selv dømme. Det er lettere for en elev at besvare end for læreren.

– *Man havde nok stor respekt for læreren dengang, men der var da normalt ikke tale om skræk.*

– Nej, men det er vel rigtigt, at der var større afstand i de første 25 år end der blev senere. Det ligger også i måden at undervise på. Den har også ændret sig i tidens løb, er blevet mere personligt præget med større kontakt mellem lærere og elever.

– *Har De ændret Deres undervisning i løbet af de mange år?*

– Ikke synderligt, fordi jeg altid har haft interesse for netop det sidste, jeg omtalte, og lagt vægt på at få et virkeligt forhold til eleverne i undervisningen, så den ikke bliver alt for docerende. Efterhånden blev eleverne mere frie i deres optræden og ikke så skrækslagne.

– *Heller ikke over for deres rektor?*

– Tænker De på Lauritsen?

– *Nej, på Dem!*

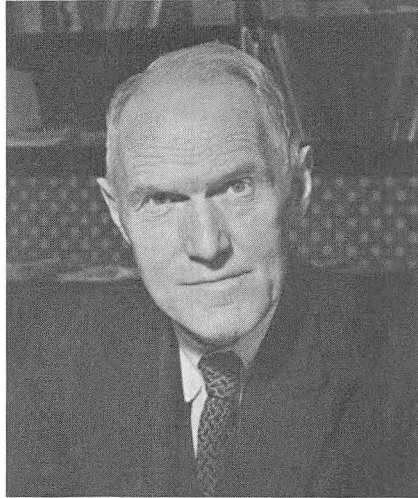
– Tværtimod. Jeg har altid ført den åbne dørs politik. Forresten har jeg flere gange tilbudt eleverne et elevråd, men de afslod det.

– *Var tiden ikke moden til det?*

– Der var ingen interesse. Så måtte jeg dekretere, at »nu er vi allesammen i elevrådet«.

– *Var der nogensinde tale om en præfektordning?*

– Nej, men jeg kom jo fra Gl. Hellerup og kunne godt have

Rektor C. L. Christensen

tænkt mig det, om end ikke just i Hartvig Møllers stil. Men det blev altså afslået.

– Vi har senere prøvet det en kort tid, men eleverne kunne ikke lide det. De følte sig som stikkere, når de f.eks. skulle angive dem, der ikke gik ud i frikvarteret.

– Det bliver let sådan. Det føles som angiveri, og det er usundt. Noget af det prægede også forholdene ved Gl. Hellerup, og hvis systemet var blevet indført her, ville jeg have skåret den del fra.

– Senere er jo så tonen hos eleverne blevet så fri, at man taler om ungdomsoprør. Var der tilløb til det, mens De var rektor?

– Det kan jeg egentlig ikke sige, der var. Enkelte har der vel altid været. Der var en bestemt elev af den type, men han fik ikke rigtig indpas. Jeg mener en elev, der vil give tonen an og beherske klassen.

– Altså bare én, der forsøger at sabotere undervisningen?

– Ja, hvis der var noget, der ikke passede ham, så ...

– Men det var ikke ud fra en bestemt ideologi?

– Nej, det kendtes slet ikke dengang. Men ham måtte jeg flere gange tage under behandling. Det skulle være frit, der skulle være spillerum og ikke i hans ånd.

– Så spørger jeg som »journalist«: Er De nu forarget over det moderne ungdomsoprør?

– Nej, det er jeg egentlig ikke. Jeg tror, jeg ville befinde mig ganske godt med de nuværende elever. Jeg forstår meget af oprøret i vor – kapitalistiske tid, pengetiden, jeg forstår den lede, der breder sig hos de unge ved den golde, idéforladte materialisme. Det essentielle i oprøret, som jeg ser det, er kravet om et rigt liv, et virkeligt liv, en kamp for at leve, ikke bare for at samle grunker sammen. Selvfølgelig er der også vildskud, mange vildskud, men grundtanken er sund, den vil jeg gerne støtte. Der må en ændring til, hvad enten den kommer brat eller måske mere langsomt.

– *Det kan gå ud over fliden i skolen, hvis eleverne mener, at det såmænd ikke betyder noget, om de får en stor eksamen og en indbringende stilling?*

– Det er klart. Men hvad så?

– *Det var utænkeligt før i tiden og vel især i Herning?*

– Jo-oh, det skal indrømmes. I den første tid. Men husk nu på, at da Herning Gymnasium blev oprettet, var det noget helt usædvanligt. Der var ikke oprettet skoler i mands minde. Da vi forhandlede med minister Borgbjerg i anledning af, at Holstebro også ville have gymnasium, sluttede han med at sige: »D’herrer kan være ganske rolige, der bliver ikke oprettet en skole i vor tid.« Han skulle have set, hvor mange der blev bygget! – Men det var grunden til den store flid: en ny skole var en sjældenhed.

– *Vi har talt om elever før og nu. Kan der også siges noget om lærerne, det kollegiale samvær dengang?*

– Må jeg være personlig?

– *Ja, vær’s go, vi kan jo altid skære det fra, hvis det bliver for personligt.*

– Se, vi mødte jo den 14. aug. i det gamle lærerværelse, som er der endnu. Vi var 11 lærere, 3 nye: rektor Lauritsen, Siemonsen og jeg. De andre blev antaget på betingelse af, at de tog den pædagogiske prøve. Man kunne let få det indtryk, at Lauritsen optrådte lidt docerende. Det faldt nok nogle for brystet, i hvert fald faldt det Siemonsen for brystet ...

– *Åh ja, det kan jeg levende forestille mig!*

... så efter den tid hed L. altid i Siemonsens mund hr. Peddersen, jeg ved ikke hvorfor. Han kunne ikke døje Peddersen. De andre tog ikke til genmæle, de mente vel, at sådan skulle det

være. Der kunne måske være opstået et vist modsætningsforhold mellem lærerne ...

– *Ja, mellem de nye og de lokale? Adserballe f.eks., der var lederen indtil da?*

– Adserballe må De ikke så gerne røre ved i den sammenhæng. Han var en fuldtro mand, han kunne føje sig, akklimatisere sig. Men der var det omtalte karakterjageri. Det var helt usandsynligt, nærmest uhyggeligt. Lærerne noterede op, hvem der havde det største klassegennemsnit. Men det skulle vel til. Det var som sagt det eneste gymnasium, der var oprettet i mange år, og manges øjne var rettet mod det, specielt fra undervisningsinspektion og ministerium. Dr. Bertelsen, den daværende undervisningsinspektør, var meget interesseret og kom ofte og besøgte os. Da vi havde aflagt den første eksamen, sendte han en lykønskningsskrivelse, som vistnok er i skolens arkiv. Nu stod vi på højde med landets øvrige gymnasier.

– *Jeg kan huske, at da jeg blev ansat herovre, sagde Højberg Christensen: »De får det bedste elevklientel i Danmark«.*

– Det er rigtigt. Det kan jeg fuldtud underskrive, og det vil jeg tro, det stadig er.

– *Da jeg engang besøgte rkt. Lauritsen, sagde han: »Det var et privilegium at have de lærere, der var dengang«.*

– Nå ja, det vil jeg nu gerne sætte et spørgsmålstegn ved. I hvert fald ikke i den forstand, at det var ham, der sørgede for ansættelsen. Det gjorde dr. Bertelsen ud fra sit fænomenale kendskab til lærerne landet over. Han sagde ved starten: »Nu skal vi have opslået nogle lærerstillinger, for en rektor kan man jo altid få.« Da det glippede i første omgang, sagde han til byrådet: »Nu kan De sende mig ansøgningerne, så skal jeg nok hjælpe Dem.« Den hjælp kom i et brev, hvori der stod: »Adjunkt Christensen ansættes som lektor, mag. art. Siemonsen konstitueres som adjunkt – sign. Bertelsen.« Det var den morsomste indstilling, de nogensinde havde fået, de fik slet ikke noget med det at gøre. Da Plesner kom hertil, hed det sig, at han foretrak Herning frem for Esbjerg, men jeg kender Bertelsen godt nok til at kunne sige, at han har sagt til Plesner: »De skal søge Herning!« Så hjalp det ikke, at han søgte Esbjerg.

– Så kom jo en tid, hvor der var så mange ansøgere, at man kunne fodre svin med arbejdsløse cand. mag.'er.

– Der var 32 ansøgere til den stilling, Balling fik, mange meget, meget dygtige. Det voldte mig store vanskeligheder, men vi fik nok den rigtige mand.

– Har De også oplevet noget i den tid, hvor det var vanskeligt at få embederne besat, altså i slutningen af 50-erne?

– Det ytrede sig mest på den måde, at man af og til røvede nogle af vore lærere, f.eks. Boesen, der kom til Århus. Rektor Bertelsen på katedralskolen sagde flere gange til mig: »De har vel ikke én til af samme slags?« Men sang og gymnastik – nogle af de vanskeligste fag – havde vi godt besat.

– Ved 25-års jubilæet beklagede Munk-Poulsen sig lidt over, at gymnasiet – bortset fra musik og sport – gjorde sig for lidt gældende i byens kulturliv.

– Det var et hårdt slag mod mig, der netop oprettede mange kulturelle foreninger.

– Må vi høre lidt nærmere om det?

– Bortset fra Højskoleforeningen og dens ungdomsforening var der meget lidt af den slags. Borgmester Yde, skovrider Dalgas og jeg oprettede turistforeningen. Senere kom teaterforeningen og de humanitære foreninger: Gigtens og Kræftens Bekæmpelse. Under arbejdet med naturfredningen fik jeg gennemført fredningen af Trehøje. Også museumsforeningen og spejdernes korpsråd var jeg i flere år formand for. Alt det vil jeg da regne med til kulturliv.

– Men herovre var man vel vant til, at en lærer optrådte i forsamlingshuse o.lign. Der kan vel være det rigtige i Munk-Poulsens ord, at gymnasiet mest holdt kulturen inden for murene?

– Vi inviterede til foredrag, men den slags sygner altid hen.

– Jeg husker Deres om kvækerne.

– Den interesse havde jeg fra England. – Også Lauritsen og Plesner ...

– Ja, om fascismens Italien og om Folkeforbundet.

– Men der var også foredrag uden for skolen, f.eks. i det ny-startede AOF, og i arbejderbevægelsens aftenskole havde jeg bl.a. C. J. Hansen som elev.

- Og provinslærerkursus?
- Det var jeg leder af i mange år, og skaffede lærere dertil. Altsammen led i kulturarbejdet.
- *Men jeg ved nok, hvad Munk-Poulsen sigtede til. Det var byens religiøse liv, skolen ikke bidrog så meget til.*
- På det punkt var Lauritsen noget ængstelig – forståeligt nok. Gøttsche var lige kommet til Viborg, men holdt tit foredrag og gudstjeneste hernede. Nu var han ikke nogen farlig mand, men jeg husker, at vi en dag fik tidligt fri, og Adserballe spurgte mig hvorfor. »Jeg ved det ikke, men jeg kan tænke mig, det er fordi Gøttsche skal prædike.« Det var det også!
- *Var ængstelsen begrundet?*
- Den var helt ubegrundet. Men man må huske på den stærke stilling, Indre Mission havde haft, og at den tidligere havde ønsket en skole oprettet efter mønstret i Haslev.
- *Der var opræk til en affære, da Plesner havde læst op af Decameron – én af de pæne historier, og fru Builmann søgte at rejse en stemning mod ham.*
- Det var ejendommeligt, at det var hende. Hun var ellers af en helt anden støbning. Jeg synes ikke, man mærkede noget til spændingen mellem Indre Mission og Grundtvigianismen. Den grundtvigianske pastor Terkelsen var nok en ilter og myndig mand, men provst Smidt var ikke nogen kampens mand, så der var vist ikke så forfærdelig meget at gøre. Jeg mener, det var rigtigt, at skolen ikke indtog noget religiøst standpunkt, som kunne have ført til en tilbagevenden til de skarpe modsætninger. Forøvrigt kom jeg godt ud af det med Dalgaard og Steengaard – nogle af de ivrige – og var sammen med dem i Venstres valggruppe.
- *Jeg har et punkt, som jeg lidt pågående har kaldt: Hvad er den vanskeligste situation, De har været ude for i Deres skoleliv?*
- Jeg har lyst til at sige som englænderne: No comment.
- *Jeg tænker f.eks. på dengang, skolen blev besat af tyskerne.*
- Åh ja, det var jo en halvkomisk affære. Men den er der fortalt om i det første jubilæumsskrift.
- *Deri slutter De afsnittet om »byggesagen« med ordene: »Men nu mødte man materialevanskeligheder, og trods meget ihærdige*

forsøg er det ikke endnu lykkedes at opnå myndighedernes tilladelse til at tage fat på byggeriet. Erfaringerne har været både dyre og bitre.« Er De stadigvæk bitter?

– Nej, for så kom det jo igang. Ved et rektormøde traf jeg min gamle regensammerat Hartvig Frisch, som var blevet undervisningsminister, og han lovede at komme til stede ved skolens 25-års jubilæum i 1948. Han kom og så på forholdene, og ved sin tilbagekomst til København fik han ophævet byggestoppet for Herning Gymnasium, og vi kunne tage fat på byggeriet. Skoleudvalgets formand, togfører C. J. Hansen gjorde et stort arbejde for at skaffe materialer, så det lykkedes at rejse bygningerne i løbet af 3 år, og vi kunne flytte ind i 1951. Nogen tid før indvielsen havde jeg henvendt mig til Ny Carlsberg Fondet med an-

Skolegården i Nørregade

modning om en gave til den nye skole. Direktionens medlemmer besøgte skolen, og resultatet blev, at man overdrog billedhugger Gudmundsen Holmgren at udarbejde et projekt. Det blev et billede af Ikaros, som blev forgyldt og ophængt på aulaens endevæg, hvor det hænger endnu, efter at bygningen blev købt til Herning Handelsskole. Ved skolens indvielse holdt dr. Højberg Christensen indvielsestalen.

Skolen var vel udformet til formålet, og når den i 1973 blev afløst af den nye gymnasiebygning på H. P. Hansensvej, var det udelukkende, fordi den var blevet for lille.

Vi befandt os godt på skolen i Nørregade.

– *Har De nogen ønsker for jubilaren?*

– Jeg vil håbe for jer, at skolen må give jer andet end gloser og talberegninger. Vor verden er en svær verden at leve i, og derfor vil jeg gerne lægge jer på sinde noget, som jeg altid har brugt over for min egen familie: sammenholdet. Vi har alle så travlt med vort eget. Som digteren siger:

På vort eget nat og dag
stirrer vi med velbehag –
det forstyrrer freden.

Vær aldrig bange for at række en hjælpende hånd til den, der trænger til det. Det vil I aldrig komme til at fortryde.

– *Tak for samtalen. Vi ønsker Dem et fortsat godt otium.*

Ved lkt. E. Merrild

Hovedtræk af skolens historie 1948-1973

I det festskrift, der blev udgivet i anledning af Herning Gymnasiums 25 års fødselsdag, har rektor C. L. Christensen udførligt fortalt om de svære fødselsveer før skolens start i 1923 og om de mange forhindringer, der kom i vejen for det stærkt påtrængte nybyggeri. I det følgende vil nogle hovedlinjer i den ydre og indre udvikling blive trukket op.

Hoff og Windings projekt blev jo omsider realiseret, og i 1951 kunne ved skoleårets begyndelse den nye bygning tages i brug; men da håndværkerne endnu ikke var helt færdige, blev indvielsen udsat til den 26. september, og den fandt da sted under festlige former med undervisningsinspektør dr. phil. Højberg Christensen som hovedtaler; herom kan man læse yderligere i skolens årsskrift for 1952.

Det skulle vise sig, at skolen var særdeles vel indrettet og funktionsdygtig, og jeg har kun hørt ét andet gymnasium berømmet på lige fod i så henseende (Nykøbing F.). Skolen var beregnet på at skulle rumme ca. 400 elever, heraf ca. 150 i gymnasiet, og man mente efter den tids konjunkturer og prognoser at have bygget for en fjern fremtid.

Men den generation, der havde oplevet diktaturets udskejelser med vold og terror og 2. verdenskrig som følge, og som følte et vist medansvar for, at den opvoksende ungdom måtte skabe sig en fremtid under så kummerlige vilkår, var besluttet på at gøre det bedre for årgangene efter krigen, også og navnlig inden for undervisningssektoren. Så snart de værste økonomiske bånd var fjernet, prioriterede man undervisningsministeriets budgetter meget højt, de økonomiske konjunkturer blev uventet gunstige i 50'erne og endnu mere i 60'erne, og det er ikke for meget at sige, at der fandt en veritabel uddannelseseksplosion sted.

Men behovet var der virkelig også. Et stigende internationalt samkvem, en enorm teknisk udvikling og en deraf følgende spe-

*Rektor
E. Dreyer Jørgensen*

cialisering nødvendigjorde længere tids teoretisk uddannelse, og den far blev efterhånden sjælden, som erklærede, at den skolegang, han selv havde fået, kunne også være god nok til hans børn, eller som i det højeste kunne strække sig til at lade sine piger tage en realeksamen.

Nogle data skal anføres for at belyse udviklingen:

Fra 1952 kunne elever i mellemskolen og fra 1954 også elever i realklassen og gymnasiet gratis låne alt undervisningsmateriel, 1954 afskaffedes skolepengeordningen (10, 14 og 20 kr. månedlig i 12 måneder i henholdsvis mellemskole, realklasse og gymnasium), og samtidig ophørte man med at opkræve eksamensgebyrer.

Ved lov af 24. maj 1955 oprettedes Ungdommens Uddannelsesfond (nu Statens Uddannelsessøtte), som i skoleåret 1959-60 udvidede sin virksomhed til også at støtte gymnasieelever, til at begynde med i form af befordringsstipendier til studieegnede elever, som for at komme fra deres bopæl til skolen daglig måtte rejse mindt 30 km (15 km hver vej), og i form af opholdsstipendier til stuediegnede elever, som måtte indlogere sig i skolebyen, fordi deres hjem lå sådan i forhold til skolen, at de ikke daglig kunne tilbagelægge strækningen mellem hjemmet og skolen; der kunne maksimalt ydes kr. 2.600 årligt, dog med fradrag for be-

sparelses i hjemmet. Det første år udbetaltes der kr. 50.367,03 som befodringsstipendier og kr. 1.624,70 som opholdsstipendier, og hermed var (bortset fra de eksisterende statskostskoler med begrænset kapacitet) det første store skridt gjort til at opheve den geografiske barriere for at opnå en studentereksamen.

Men allerede i 1961-62 ydedes der egentlig uddannelsesstøtte, som skulle tilstræbe, at ingen egnet ansøger hindredes i at påbegynde og fuldende en gymnasieuddannelse. Der blev taget hensyn til hjemmets samlede økonomiske forhold, og kun få med en skattepligtig indkomst på over kr. 15.000 kunne komme i betragtning. Den samlede støtte til elever ved Herning Gymnasium udgjorde dog i dette skoleår kr. 65.600,-.

Siden er det gået hurtigt. Nu kan samtlige elever, der har 7 km eller mere fra hjem til skole, uanset forældreindkomst over amtet få udstedt gratis årskort til bus eller tog og evt. bybus. Under hensyntagen til hjemmets økonomiske forhold uddeles der i 1973-74 for hjemmeboende elever under 18 år stipendier på indtil 4.900 og for udeboende på indtil kr. 7.000; disse beløb forhøjes med kr. 1.000 for elever over 18 år. Maksimal støtte opnås ved en skattepligtig indkomst på ikke over kr. 28.000 (efter justering, f.eks. nedad med kr. 5.500 for hvert barn udover ansøgeren, som er under eller i den undervisningspligtige alder eller iøvrigt under uddannelse); understøttelsen aftrappes nedad med stigende forældreindtægt og bortfalder helt ved en ligeledes justeret skattepligtig indkomst på kr. 49.000. Endelig er der i år skabt mulighed for, at elever over 18 år uanset forældreindtægt kan optage statsgaranterede lån på indtil kr. 10.000; sådanne lån kan sammen med stipendiebeløbet ialt andrage indtil kr. 14.000. – For elever over 20 år og for HF-studerende gælder der gunstigere regler.

I skoleåret 1972-73 blev der bevilget ca. kr. 836.000 som stipendier, og endvidere til HF-studerende 40.000 kr. som rentefri lån og 49.000 kr. som statsgaranterede lån.

Hertil kommer skolens egne stipendiemidler (Stipendiefonden, Jubilæumsstipendiefonden, Murermester Bangs Legat, Købmand Anker Pallesens Studielegat, Tandlæge Harald Jørgensens Skolelegat, Sommers Legat, Christian Eriks Legat), hvis samlede ud-

deling i 1973 udgjorde kr. 30.750, et i forhold til vilkårene ved andre gymnasier særdeles betragteligt beløb.

Tallene taler for sig selv og synes tilstrækkeligt at godtgøre, at nu også den økonomiske barriere for en gymnasial uddannelse er fjernet. Er danske socialgrupper ikke forholdsmæssigt repræsenteret i gymnasiet, må det skyldes andre årsager, som jeg ikke skal komme ind på her.

Elevtilgang og lokaleforhold

Samtidig med og naturligvis stærkt påvirket af den ovenfor skildrede udvikling voksede elevtallet i selve gymnasieklasserne; for at skaffe plads flyttedes sløjdundervisningen til Ungdomsgården, hvorved der blev indvundet 2 normalklasseværelser, faglokaler og bibliotek blev inddraget til almindelig undervisning. Formningslokalet blev indrettet i det lange magasin i cykelkælderen, stoledepotet flyttede ud i den ellers så smukke aula, og en overgang havde vi 2 vandreklasser. Og da heller ikke tilgangen af nye kvalificerede lærerkræfter kunne holde trit med det stigende antal elever i gymnasieklasserne, måtte vi i adskillige fag indføre samlæsning (d.v.s., at 2 klasser blev slået sammen i vedkommende fag), klassekvotienterne forhøjedes generelt til 28, i flere tilfælde til 30 og i et enkelt tilfælde endda helt op til 36, og de forhåndenværende lærere blev bebyrdet med et væld af overtimer.

De nye skolelove fra 1958 indførte den 3-årige realafdeling som delvis afløsning af den 4-årige mellemskole med realklasse, så i 1959 og 1960 blev der ikke optaget nye elever, og det gav jo plads for tilsvarende mange gymnasieklasser. Fra 1961 blev der optaget elever til 2 realklasser efter ny ordning, men i 1965 godkendtes det, at vi kun oprettede én realklasse, og i 1968, at der slet ikke oprettedes nogen ny realklasse.

Hermed var i virkeligheden mellemtrinets skæbne ved Herning Gymnasium beseglet; i 1962 dimitteredes den sidste elev med mellemskoleeksamen (nr. 2.651), i 1963 den sidste elev med realeksamen efter gammel ordning (nr. 1.355) og endelig i 1970 definitivt den sidste realist (nr. 1.503). For gymnasiets lærere be-

tød det unægteligt et savn, at dette forbindelsesled med hovedskolen, en fælles arbejdsmark, faldt bort.

Imidlertid var der også på en anden front sket store ting for at bøde på lokalemangelen. Da det omkring nytår 1968 stod klart, at Herning kommune ikke ville afvente resultatet af kommunesammenlægningen for at tage stilling til nyt gymnasiebyggeri, gik undertegnede til skoledirektør og borgmester, som straks støttede planer om enten udvidelse eller helt nyt skolebyggeri. Nye prognoser om elevtilgang blev udarbejdede, og byggeriet kom hurtigt og smertefrit i gang. Kort fortalt enedes man om at bygge en helt ny og rummeligere skole efter faglokalsystemet og med kantine og centralgarderobe samt en festsal med udvidet scene, der skulle være byens teaterlokale; den »gamle« skole, der kun led af en eneste mangel, at den var for lille, skulle sælges til den stærkt ekspanderende handelsskole, og man forudså, at der i umiddelbar fortsættelse af erstatningsbyggeriet ville blive påbegyndt opførelse af gymnasium nr. 2 i området. Det forløb planmæssigt bortset fra et midlertidigt stop for alt byggeri med statsstøtte i sommeren 1970; vi fik dog forholdsvis hurtigt dispensation og kom i gang igen, men enedes om at udsætte færdiggørelsen til sommeren 1972, så vi kunne flytte ind i et færdigt hus, og dette lykkedes da stort set også. Om byggesagens forløb er der fortalt mere indgående i årsskrifterne for 1969, 1970, 1971 og 1972.

Det er underligt at tænke på, så glat alt er gået (lige bortset fra den kunstneriske udsmykning i grønnegården, som byggeudvalget har nægtet at acceptere), og det i et tempo, der kunne tage pusten fra én.

Uden forklejning af andres indsats i byggeriet må det være berettiget her at nævne det kulturelle udvalgs og byggeudvalgets formand, afdøde lrs. Harald Kampmann, hvis store energi, lange erfaring og smidige forhandlingsevne i væsentlig grad har bidraget til byggesagens gnidningsløse forløb i kommunale og ministerielle instanser og i forhandlinger med handelsskolens bestyrelse.

De store beslutninger blev hurtigt taget, og det endda på allerhøjeste plan, for – som Harald Kampmann sagde – når vi i byggeudvalget tog til forhandlinger med ministeriet, fløj vi da i mindst 3.600 meters højde!

Kun trist, at han ikke skulle opleve færdiggørelsen af dette store værk.

Den samlede anskaffelsessum har andraget små 23 mill. kroner, og selv om det er et andet beløb end de 4,2 millioner, som gymnasiet i Nørregade kostede, må vi som dengang sige, at vi har fået valuta for pengene.

Imidlertid er planerne fra 1968 om det videre gymnasiebyggeri blevet krydsede ved oprettelsen af gymnasiet i Ikast; det er at håbe, at man der kan få elevtilgang nok, og at på den anden side Herning Gymnasium har kapacitet nok til at undgå, at elever fra Herning byområde skal sendes til Ikast, inden man tager skridt til opførelsen af Hernings gymnasium nr. 2, som nødvendigvis må komme inden for en overskuelig årrække.

Mandag den 7. august blev den nye skole taget i brug. Rektor og skolens lektorer samledes i den gamle skolegård, hvor man mindedes afdøde kolleger, og derpå blev skolens faner og den gamle malmklokke i procession båret over på den nye skole for oppe på centralgarderobens tag at blive overdraget til de yngre kolleger. Eleverne var imens forsamlede i grønnegården, hvor de påhørte de manende ord, der ledsagede klokken på dens vandring; derefter var der en times dans til skolens big-band orkester, inden eleverne blev ringet ind til skemaskrivning og bogudlevering.

Indvielsen fandt sted torsdag den 29. marts 1973, fordi man gerne forinden ville have anskaffet så meget som muligt af skolens udrustning iflg. den omfattende »rektorbevilling«, og fordi man derefter ville have samlet flest mulige af hovedpersonerne i byggeriet. I mellemtiden havde folketinget vedtaget de kommunale gymnasiers overgang til amtkommunal status pr. 1. april 1973, og overdragelsen af Herning kommunale Gymnasium til Ringkjøbing amt fandt derfor sted samtidig med indvielsen.

Som følge af temmelig panikagtige spareforhandlinger netop i disse dage, blev undervisningsministeriets arkitekt Frits Føste ene om at repræsentere ministeriet, ligesom G. L. af samme grund var forhindret, og festdagen blev derfor en rent kommunal og amtskommunal begivenhed.

Borgmester Jens Mathiasen holdt indvielsestalen og overdrog skolen til amtet, amtsborgmester Aage Ebbensgaard kvitterede

med tak og med velkomst til skolens lærere og elever, rektor takkede Herning kommune for stedse rådende beredvillighed til at sikre gunstige uddannelsesvilkår for gymnasieungdommen, lærerrådsformanden, lkt. J. Villadsen Madsen takkede på lærernes vegne og elev i 2a, Tillie Bach, på kammeraternes vegne.

Et mere oplivende moment i rækken af officielle talere var dels en tavs plakatedemonstration, dels indlæg fra medlemmer af Socialistisk arbejdsgruppe, der protesterede mod udgiften til den i øvrigt ret beskedne indvielsesfrokost i kantinen bagefter; en effektiv protest imod protesten fremkom fra en af skolens kvindelige elever.

Festen indrammedes i øvrigt af fællessang, korsang af skolekoret og musik af Herning stadstrio, og om aftenen var byen vært ved en vellykket fest for samtlige elever.

Ved receptionen i centralgarderoben modtog skolen betydelige gaver i form af kunst, bogværker og kontante beløb samt en ny flagstang.

Skolens indre liv

Undervisningen foregik i den her omhandlede periode efter kongelig anordning af 9. marts 1935, som først ændredes ved ny anordning af 8. april 1953; da ønskede man at styrke dels den nysproglige linje, og man fjernede matematik og tillagde moderne sprog større timetal, dels den matematisk-fysiske linje, og man udvidede undervisningen i linjens hovedfag og indførte valgfrihed mellem engelsk og tysk, hvor så til gengæld undervisningen intensiveredes i det valgte fag.

Ulemperne for de sproglige studenter, der dimitteredes uden matematik, viste sig dog at være for store, og matematikken holdt efter få års forløb igen sit indtog på den sproglige linje, samtidig med den nye gymnasieordning iflg. lov af 7. juni 1958 om gymnasieskoler og bekendtgørelserne af 6. sept. 1961 om undervisningen i gymnasiet og om fordringerne ved og eksamensopgivelserne til studentereksamen. Herved indførtes basisåret i 1. g og derefter grendelingerne i 2. og 3. g. Klassisk sproglig linje reduceredes til klassisk sproglig gren, nye var matematisk naturfaglig gren og samfundssproglig og samfundsmatematisk gren.

Allerede det første år de nye grene kunne oprettes, startede Herning Gymnasium med matematisk-naturfaglig gren (1964), efter at et biologisk laboratorium til 50.000 kr. var blevet indrettet i tilknytning til de eksisterende geografi- og biologilokaler; om de heraf flydende lokalemæssige trængsler kan man læse mere i årsskriftet for 1965.

Da der først skulle uddannes lærere med kompetence til de samfundsfaglige grene, måtte starten af dem vente, men vi kom i gang straks ved de første kandidaters fremkomst i 1971.

Uden for grendelingen er yderligere nye fag indført: formning med kunstforståelse siden 1967 og russisk som valgfrit fag siden 1971.

Endnu en gennemgribende ændring af undervisningens indhold kom med 5-dages ugens indførelse i 1970 og den såkaldte lille gymnasireform iflg. bekendtgørelse af 9. juli 1970 og 16. juni 1971. Foruden en reduktion af læse- og eksamenspensu fandt der en kraftig omlægning sted med »knudetovslæsning« af ældre stof og stærk betoning af moderne stof. Fuldt gennemført vil reformerne være ved studentereksamen 1974.

Endelig oprettedes så i 1972 kursus til Højere Forberedelseseksamen (HF) også ved Herning Gymnasium, efter at lokale- og lærersituationen havde bedret sig, foreløbig med 2 spor. Som følge af de mange valgmuligheder på HF og faglokalernes trods alt begrænsede kapacitet må undervisningen nu udstrækkes til kl. 16, ja undertiden til kl. 17 for en række fags og klassers vedkommende.

For hurtigere at få nyoptagne elever til at føle sig hjemme og for at skabe et gunstigere arbejdsmiljø indførte vi i 1971 introduktionsugen, som er blevet en betydelig succes. Ved diskussioner og gruppeøvelser, som delvist er henlagt til spejderhytter i omegnen, lærer eleverne hurtigt hinanden at kende og bliver fortløftelige med vilkårene på den nye skole.

Nye eksamensformer er indført i de fleste fag med tilladelse til udstrakt anvendelse af hjælpemidler ved skriftlig eksamen og forberedelsestid ved mundtlig eksamen, her også ofte med brug af medbragte lære- og opslagsbøger; det er klart, at sådanne prøveformer må virke tilbage på den daglige undervisning med

Som den første skole i landet indførte vi i 1971 hytteophold i forbindelse med introduktionskursus

større krav om evne til orientering og indsigt end til mekanisk indprentning af stof, som må befrygtes forældet på få år.

Med bekendtgørelsen af 4. febr. 1963 indførtes den nye 13-skala i karaktergivningen med den berømte og i visse kredse be-rygtede 13-regel: summen af de 2 laveste karakterer + gennemsnittet af resten skal give mindst 13, hvis en elev skal bestå eksamen.

På adskillige områder er der lagt større ansvar over på eleverne. Præfektordningen i midten af 60'erne fik ganske vist ingen lang levetid, fordi eleverne ikke ønskede at håndhæve myndighed over for kammeraterne, men samarbejdsudvalget, der institutioneredes ved cirk. af 4. sept. 1968, men som allerede en tid forinden havde fungeret ved Herning Gymnasium, har vist sig levedygtigt, og gennem det har eleverne haft afgørende indflydelse på adskillige forhold i skolens indre liv, f.eks. ordensregler, fester, fællestimer, og det er samarbejdsudvalget, der driver kantinen. Eleverne kan også få adgang til lærerrådsmøder og der fremføre deres synspunkter, når sager af almindelig interesse for dem står på dagsordenen, og faglærerne tager dem med på råd ved valg af tekster og stofområder. Nævnes skal det også, at eleverne nu efter skoleårets afslutning iflg. cirk. af 26. marts 1973 efter lærerforsamlingens rådgivning selv træffer den ende-

lige beslutning om oprykning i næste klasse, forbliven i klassen eller udmeldelse.

2. g 1966-67 brød med den traditionelle skolekomedie og opførte efter eget valg og delvis egen instruktion Jean Tardieus »Lille konversationsstykke«, Inger Christensens »Dialog« og Henning Niensens »Tovet« – med succes. Men niveau og energi kunne ikke opretholdes, og i 1969 faldt den årlige skolekomedie helt ud. Nu ser det ud til, at vi oplever en fornyelse gennem sang- og musikundervisningen, idet forårskoncerten i 1972 bød på »Jesus Christ Superstar« og i 1973 på »Laser og pjalter«, og hvem ved, hvad der kan følge af den nu stedfundne ansættelse af en lærer i dramaturgi?

Lærerforhold

Under hele denne omstillingsproces har Herning Gymnasium som så mange andre gymnasier måttet kæmpe ikke blot med lokale problemer, men også med lærermangel. Men med udnyttelse af egne og kollegers personlige forbindelser er det ikke desto mindre hvert år i løbet af sommerferien lykkedes at samle et kvalificeret lærerkollegium, og en stadig større del af timerne besørger af fast ansatte lærere. Lærerfortegnelsen for det kommende skoleår omfatter 56 navne!

Administrative forhold

Udadtil arbejder skolen sammen med det ved bekendtgørelse af 28. jan. 1963 oprettede amtsudvalg til eleveres optagelse i 1. g og med det pr. 1. april 1970 oprettede skolenævn; dette nævn har betydelig indflydelse og har beslutningsret i flere sager end hidtil, en udvikling, der desværre efter foreliggende forslag til ny styrelseslov synes at skulle blive afbrudt.

Efter 1. april i år sorterer gymnasiet – bortset fra pædagogiske forhold – direkte under Ringkjøbing amts undervisnings- og kulturudvalg; overgangen til amtskommunal status har været aldeles smertefri, idet vi kun har mærket det samme gode samarbejde og tillidsforhold, som da vi hørte under Herning kommune.

Det kan beklages, at det administrative apparat i dag lægger

beslag på så mange kræfter, men vi har ikke på stedet haft større mulighed for at bremse denne udvikling. Gymnasiet med HF beskæftiger nu 1 heltidsansat og 2 deltidsansatte sekretærer. (I 1960 ydedes der rektor et månedligt honorar på 70 kr. til skrivehjælp!)

Herning Gymnasium har nu dimitteret 1.154 sproglige og 1.420 matematiske, ialt 2.574 studenter (heraf 466 i løbet af de første 25 år), og kunne dimittenderne fra 1973 sammenligne deres ydre og indre vilkår med dem fra f.eks. 1948, måtte de erkende den enorme forvandling, der har fundet sted på så forholdsvis kort et åremål, så det på snart sagt alle områder er en ganske ny og anden skole. Forhåbentlig må den vise sig skikket til at sende sine elever ud med forudsætninger for at møde de nye livsvilkår, og forhåbentlig må den også stå fagligt og åndeligt rustet, dersom vi – som nogle spår – i 70'erne skulle opleve en stagnation i den materielle fremgang, der har præget 60'ernes velstands- og overflodstid.

E. Dreyer Jørgensen

Indkørsel til det ny gymnasium

Gymnasielærere i Lillebyen i 30'erne

Omkring den 1. august 1932 påtænkte det at sætte den uopsplidelige Glade Enke op på et af de københavnske teatre (jeg er næsten sikker på, at det var Scala) med Amelie Kierkegaard og Arne Weel i hovedrollerne, og i den anledning digtede »Ærbødigt« i B.T.:

*Reenberg nu sin rolle er for gammel i;
nu skal Arne Weel og lille Ameli
valse rundt til denne melodi, oh skræk.
– Næste uge rejser jeg til Herning væk.*

Jeg citerer verset af to grunde. Dels viser det, hvordan en københavner opfattede Herning: den fjerneste, den mest utilgængelige afkrog af landet, hvor man ikke kunne nås af københavneriet. Dels talte versets sidste linje til mig personligt, idet jeg nemlig selv skulle rejse til »Herning væk« næste uge.

Slutningen af tyverne og begyndelsen af trediverne var en trang tid for akademikere p.gr. af overproduktion. Det var den periode, da det gik gennem alle landets aviser, at et par unge ingeniører (med første karakter!) ernærede sig ved at sælge bananer fra en vogn på Rådhuspladsen i København. Også inden for andre akademiske fag var der arbejdsløshed. Juridiske kandidater tog efter sigende stilling ved Københavns kommune som volontører – uden løn, og for mit eget vedkommende kan jeg sige, at da jeg i 1929 var blevet cand. mag., havde jeg kun én mulighed for at tjene mit brød, nemlig som soldat, og da jeg kom på session, blev jeg infamt kasseret og »for stedse slettet af rullen«, så jeg i tre år ernærede mig kummerligt ved nogle få vikariater, lidt privatundervisning og ved at undervise på Bagerfagskolen. Mine medarbejdsløse kammerater påstod, at jeg underviste i kringlevridning, men man skal nu ikke tro alt, hvad man hører.

Under de forhold er det klart, at en arbejdsløs cand. mag. søger alt, hvad der er at søge ved gymnasieskolerne, og det var grunden til, at jeg søgte en ledig stilling som adjunkt ved Herning Gymnasium i 1932.

Jeg vedgår ærligt, at jeg på det tidspunkt var så københavnsk-sindet, at jeg næppe var søgt til Herning, hvis ikke nøden havde tvunget mig. Det gjorde den imidlertid, og Gud ske lov for det. Ellers havde jeg ikke fået lejlighed til at opleve de 21 rige og lykkelige arbejdsår, som jeg fik i Herning, og ikke fået lejlighed til at finde de gode venner, som jeg har vundet i Herning.

Jeg blev altså ansat som adjunkt på prøve den 1. august 1932 med en løn af 300 kr. om måneden (hvilket jeg opfattede som fyrsteligt), og jeg begyndte selvfølgelig straks at tage bestik af byen. Stor var den ikke – i hvert fald ikke på alle leder: den var lang, men smal. Hovedgaden strakte sig fra jernbanen på Silkeborgvej til jernbanen på Ringkøbingvej, ca. tre kilometer. Sydpå var der parallelgaden Dalgasgade, og nordpå lå Bethaniagade og Th. Niensengade. Mellem dem og hovedgaden var der forbindelsesgader. Det vil være usandt at sige, at det var hele Herning, men det var i hvert fald den største del. Jeg kom til at bo i Bredgade lige vest for Jyllandsgade, og når jeg fortalte det, sagde folk: »Ih, helt derude!« Det lød pudsigt i mine ører i betragtning af, at der kun var fire-fem minutters gang til byens centrum, Torvet. Jeg var jo fra København vant til ganske anderledes afstande. Noget, der også slog en københavner med undren, var den lave bebyggelse, overvejende huse i to etager. Man fik desuden ikke indtryk af, at byen havde været noget Eldorado for arkitekter.

Befolkningstallet var beskedent, 12.000 sjæle. Det lyder af mindre, end det var. Når man ser tallet 12.000, vil man måske tro, at alle kendte alle. Men sådan var det ikke. Det lille bysamfund var ret stærkt klassedelt, og der var egentlig ikke ret meget samkvem mellem klasserne. Inden for de enkelte klasser kendte de fleste vist hinanden, men classeskellene var, efter mine iagttagelser at dømme, svære at overskride. Deraf må man ikke drage den i og for sig nærliggende slutning, at der var ufred eller blot misstemning mellem arbejdstager og arbejdsgiver, mellem håndværker og forretningsmand, mellem rig og fattig. Sådan var det

ikke. Man levede blot hver i sin aflåsede bås. Jeg kan selvfølgelig ikke påtage mig at skrive en sociologisk afhandling om disse forhold; jeg kan kun sige, at livet i Herning – i hvert fald på overfladen – så ud til at være præget af ro og tilfredshed i hine fjerne tider. Det er vel for stærkt at bruge ord som patriarkalsk og idyllisk; men fredelighed og fordragelighed er glosler, som falder en ind, når man vil prøve at karakterisere byens liv i trediverne.

For mig blev skolen naturligt nok det centrale. Lad mig begynde med bygningerne. De harmonerede godt med hele bybilledet, idet de visse ikke var imponerende. På sydsiden af Bethaniagade lå de to gamle huse. Det ene – ganske anselige – (kaldet Mellemskolebygningen) indeholdt syv udmærkede klasseværelser, rummelige og lyse, til mellemskolen (ét, der ikke duede, fordi det lå klos op ad margarinefabrikkens gavl, så der ikke var lys, men til gengæld støj. Det blev selvfølgelig brugt alligevel). I kælderen var der fysik- og kemilokaler, en lidet betryggende ordning, eftersom bygningen kun havde én trappe, som tilmed var af træ. Vi lærere talte mange gange om, hvad der kunne ske, hvis der indtraf en eksplosion i kemilokalet. Heldigvis havde skolen så dygtige kemilærere, at frygten viste sig ubegrundet.

I kælderen lå også lærerværelset med vinduer i niveau med legepladsen. Når man ser nutidens skolepaladser, lyder det ret fantastisk, at vi klarede os med to små og mørke kælderrum, og det lyder måske endnu mere forunderligt, at jeg ikke mindes, at nogen beklagede sig synderligt over det. Ligesom byens liv var præget af fredelighed og fordragelighed, var lærerkollegiet det også – hertil tør måske føjes ordet fordringsløshed.

Fra lærerværelsets vinduer var der udsigt til mellemskolens legeplads og – i frikvartererne – elevernes ben. Jeg fremhæver udtrykkeligt, at det var *mellemskolens* legeplads, for også i skolen var klasseskellet mærkbart (også her uden antydning af misstemning), og ingen gymnasieelev ville drømme om at vise sig der.

Mod øst var gården eller legepladsen begrænset af kommunkontorets gavl og gymnasiebygningen. Kommunkontorets bygning havde skolen selvfølgelig ikke noget at gøre med. En del af

den blev senere ombygget til klasseværelser og et nyt lærerværelse; men i 1932 var der end ikke drømt om det. Gymnasiebygningen var i to etager. På første sal var der to lejligheder, en til skolens rektor og en til pedellen (i min tid den elskelige og af mange grunde uforglemmelige pedel Thomsen). I stueetagen lå det, som gymnasieeleverne gerne ville betragte som skolens hjerte: tre gode lokaler til de tre gymnasieklasser og et til realklassen. De var ikke overvældende store, men store nok, lidt lavloftede, men lyse og med en fortræffelig akustik. Hvor gammel bygningen var, ved jeg ikke, men jeg vil tro, at den har ligget der, længe før byen blev købstad. Vedligeholdelsen var det så som så med. Hvis man havde en nogenlunde disciplin, kom musene undertiden frem på gulvet og legede i timerne, og eleverne fodrede dem med brødkrummer – til lige stor fryd for mus, elever og lærer. Det var ikke noget palads, men hvor var der hyggeligt. Noget af hyggen gik tabt under besættelsen, da der blev fyret med brunkul, så skorstenen blev aldeles brun, og klasserne stank af løbesod. Men det er en anden historie.

Bag bygningen, altså mod øst, lå gymnasieelevernes skolegård, grusbelagt og med et (den gang) lille lindetræ i midten. Rundt om træet løb en flisegang, hvor eleverne i frikvartererne adstadigt promenerede rundt om træet, altid i samme retning og tempo. Den eneste afveksling forekom om efteråret, når det store pæretræ, som stod i et hjørne af gården, skabte visse afbrydelser i den faste rytme.

Drengenes gymnastiksal lå på den anden side af Bethaniagade, så man måtte krydse gaden for at komme derover. Det var selvfølgelig en ulempe, men da trafikken ikke ligefrem var hektisk, var besværet til at overskue.

Så meget om bygningerne. De var hverken store eller smukke, men de opfyldte deres formål, og en sommerdag, når storsten stod og knebrede på mellemskolebygningens skorsten, glemte man alle ulemper og fyldtes af lillebyens charme.

Men en skole består af andet end bygninger. Det vigtigste er slet ikke nævnt endnu, eleverne.

Det er nok svært at være helt objektiv i sin bedømmelse af dem, når man ser tilbage fyrretyve år senere. Men så meget kan

vist siges med sikkerhed: De var anderledes, end gymnasieelever er nu. Lad mig indskyde, at jeg ikke kan sammenligne den tids Herninggymnasiaster med vor tids, eftersom jeg ikke har haft med Herning Gymnasium at gøre i tyve år, så jeg må nøjes med at sammenligne med de elever, jeg kender nu.

På ét punkt er der ingen forskel: De var den gang lige så venlige og søde, som de er nu. Der var lidt mere høflighed og ærbødighed end nu. (Det var f.eks. utænkeligt, at man sagde du til en lærer, bortset fra i mellem, hvor det jævnligt hændte, at en elev, der lige var kommet til skolen fra en landsbyskole, sagde »do«. De kunne for øvrigt også slumpe til at sige »far« til læreren). Men bag høfligheden lå den samme hjertelige og varme indstilling til læreren, som man møder i dag.

Derimod var de – så vidt en gammel Jeronimus kan skønne – langt mere målbevidste i deres arbejde end nu. Man fik det indtryk, at de selv var klare over, at de var kommet på skolen for at lære noget, og at de vidste, der måtte bestilles noget, og det var de så sandelig heller ikke bange for at gøre. Følgen blev, at de opdagede, at når man beskæftiger sig energisk og intenst med et emne eller et fag, så kan det slet ikke undgås, at emnet ganske af sig selv bliver interessant. Resultatet blev en samling af dygtige og – først og fremmest – interesserede elever.

»Interesserede i hvad?« kan man spørge. Den politiske interesse, som dominerer så stærkt hos nutidens gymnasieungdom, mærkede man ikke meget til – så kan enhver glæde sig over det eller beklage det, som man nu er indstillet. De interesser, som var fremherskende hos Herninggymnasiasterne i trediverne, kan bedst karakteriseres som de kulturelle (nu hedder det de finkulturelle), og det var faktisk interesser, som støttede sig til skolens fagkreds, historie, litterære, sproglige, matematiske, naturvidenskabelige og musikalske.

Når det er sagt, følger næsten naturnødvendigt deraf, at skolen blev centrum i elevernes tilværelse uden for hjemmet. I skolen dyrkede man sine interesser i skoletiden, og der samledes man ofte om aftenen til studiekredse, hvor man førte interesserne over på områder, som der ikke var tid til at behandle i undervisningstiden, og jeg ved, at når en lærer tilbød husly for en studiekreds en aften om ugen eller hver fjortende dag, var ele-

verne ikke bange for at tage til byen fra Brande eller Give for at deltage – efter at de havde været i skole fra otte til to.

Den samme kulturelle indstilling prægede gymnasieforeningen »Æ Bindstouw«. Den holdt møder med ujævne mellemrum, i gennemsnit ét om måneden, så vidt jeg husker. Det var diskussionsaftener, oplæsninger, musikalske aftener (ikke grammofon, men medlemmernes egne præstationer), og hvis en eller anden kendt person var i byen, var bestyrelsen på tærne for at få vedkommende til at medvirke ved et møde i »Æ Bindstouw«.

Da Herning gymnasium var kommunalt, var skolen stærkt afhængig af byrådet og specielt skoleudvalget, og efter mit skøn var forholdet særdeles godt. De bevilgende myndigheder var næsten altid velvilligt indstillet, når skolen indsendte ansøgning om ønskelige eller nødvendige bevillinger.

Kun på ét punkt mødte skolen langvarig og sej modstand, nemlig når det drejede sig om opførelsen af en ny skolebygning. Daværende borgmester Kampmann, som gerne ville styre byen patriarkalsk, afviste i lange tider tanken med den bemærkning, at »der kan gives fortræffelig undervisning i en stald«. Udtalelsen er utvivlsomt rigtig, men det er dog nok et spørgsmål, om ikke det økonomisk set havde været klogere at bygge det ny gymnasium nogle år tidligere, end man gjorde.

Trediverne i Herning og ved Herning Gymnasium er nu historie. Byen er ændret til ukendelighed, skolen er flyttet, endog to gange, stemningen fra den gang er borte og kommer vel ikke mere igen.

Var tiden den gang bedre end vor tid? Er vor tid bedre end hin? Umuligt at svare på. Men det er to forskellige epoker; en verdenskrig ligger imellem, som har vendt op og ned på alt, har skabt nye tanker, nye livsformer og nye idealer. Vi gamle tør nok sammenligne, men ikke dømme. Men jeg er for mit eget vedkommende glad for at tænke tilbage på den gode, ja, lykkelige tid, jeg har haft ved Herning Gymnasium.

Sv. Aa. Petersen

Det første studenterhold

Sammenlignet med den stråttækte skole med det ene klasseværelse og 1 lærer, var det en meget stor skole, man kom til, når man flyttede til en by som Herning, så vi forstod ikke, hvorfor man trak på smilebåndet andetsteds, når vi fortalte, hvorfra vi kom; men det gjorde man dengang.

13.4.1918 begyndte jeg i mellemskolen og 5 år senere begyndte jeg som elev i det nye gymnasium sammen med andre unge fra byen og omegnen, og omegnen gik så langt som til Brande og Holstebro.

14. august 1923 – den sædvanlige indskrivning – den nye lærer, der var synlig irriteret over Henry, der som sædvanlig havde svaret sandt på spørgsmålet: Hvor er du født? I Mørke! Han er født i Mørke, og den slags husker man.

Det var et mærkeligt hold – stor aldersforskel – stor forskel i modenhed – vidt forskellig baggrund; men man skabte et kammeratskab så godt og stærkt, at det varer den dag i dag. Een gang årligt mødes vi et eller andet sted i landet hos en af os, og indtil for få år siden var vi endnu allesammen levende.

De af os, der er gifte, har vor ægtefælle med, og gennem en lang årrække har vi hvert år kunnet mindes de 3 år, vi tilbragte sammen på Herning kommunale højere Almenskole, hvorfra vi som det første hold tog studentereksamen i 1926 under stor opmærksomhed fra hele byen – ja, det var skam en begivenhed af rang.

Vi gik i en god skole, synes vi, de der ledede den, havde evne til at sørge for, at den ikke blev det, mange havde ønsket og arbejdet for: Et indremissions gymnasium.

Men den blev et sted, hvor man skulle lære noget, alle eleverne havde brug for, og hvor man uden nogen ensidig religiøs påvirkning dog lærte os at forstå noget om værdien af de ting, som ikke kan vejes og måles.

Alle vi gamle elever mindes vore lærere med glæde; men jeg kan og vil ikke fremhæve nogen af dem; for jeg tror, at de alle var med til at skabe det humanistiske grundlag for skolen, som betingede, at den kunne løse sin opgave her i byen: en skole, hvor man kunne dygtiggøre sig for det fremtidige arbejde for vort samfund.

50 år er forløbet – første verdenskrig var forbi, da vi begyndte i skolen – anden verdenskrig, som vi oplevede som voksne, er nu historie – bygningerne, hvor vi modtog undervisning, bruges endnu, men man skabte for mange år siden gymnasium nr. 2; og nr. 3 er nu i brug, og desuden har man lavet skoler for handel og håndværk og uddannelse af lærere – jo, man har forstået, at hvis man vil videre, så må man først skabe grundlaget, som man vil bygge på.

I taknemmelighed går tankerne tilbage til dem, der i vor ungdom gav os mulighed for at tilegne os kundskaber af værdi for os i vor tilværelse, og det er mit håb, at man også i fremtiden vil forstå, at skolen for livet ikke bare er en skole, hvor man får noget at vide om det, som skete og frembragtes før vor tid, men hvor eleverne lærer at tænke selvstændigt, og hvor man lærer at forstå værdien af det, som hverken kan måles eller vejes. –

En tak til den skole – en tak til de lærere, som var med til at lære mig at leve et liv som menneske og medmenneske.

H. P.

Forskellens ablativ

Ti år gammel mødte jeg min første kærlighed. Det skete, fordi jeg havde fået lyst til at lære latin. Jeg sad under bordtæppet i herreværelset, medens de herrer Ejnar Kampmann, Erik Merrild, Fridtjof Truelsen og min broder, Gunnar Jespersen, bredte sig omkring bordet med hver sit eksemplar af den bog, som var deres holdepunkt og orakel, Kristian Mikkelsens begynderbog i latin. De røg ikke hash; de tyggede lakridsrod, og det var et lærd consilium. Deres lange latinske remser svævede i luften over mit hoved – skønne, ånssvage ord, frydefuldt dejlige; de gik mig til marv og ben. Somme tider grinede de fire drenge selv ad de mærkelige ord. Og så havde de noget, de kaldte forskellens ablativ. Ja, just det: Forskellens ablativ. – Målløs, det var jeg. Men der er jo ingen ende på lærdommens herlighed.

Ejnar var så lattermild og så fuld af narrestreger, Erik så alvorlig og så dygtig, Fridtjof var så køn som et digt af Shelley; men min broder var en underfundig, uudgrundelig og fuldstændig uimodståelig person. Han lignede ingen anden dreng i verden. Han var selve det geniale i tilværelsen – personificeret – og jeg var hans lydøre slavinde. Det var også ham, der var skyld i, at jeg mødte min første kærlighed.

Det gik således til:

Da latinteksten var læst, rejste drengene sig for at gå hver til sit, og jeg var så heldig, at min broder fik øje på mig. »Vil du med en tur på landet?« spurgte han.

Jeg ville altid gerne med en tur på landet. Kære læser. Forstå mig ret. Jeg blev nemlig aldrig klogere. Turen foregik pr. cykel, og jeg var så lille, at jeg sad som et fnug på stangen, mens han spurtede nordpå. Det var en majdag, og det var solskin, og verden uden for byen mødte os med to uendelig lange rækker af tætte, gule mælkebøtter i saftigt grønt græs langs med den snoede, støvede landevej.

Jeg kendte godt hans cykel. Jeg vidste udmærket godt, at der var et eller andet i luften ude over Gullestrup, som den ikke kunne tåle. Noget, som påvirkede dens sensible nervesystem på underfuld vis. På beklagelig vis. Pludselig kunne den ikke længere bære to personer. Jeg kan ikke forklare det; men sådan var det. Den ene måtte hoppe af. Den ene var altid mig. Den mærkværdige cykel drejede rundt og forsvandt i det fjerne i retning af kirketårnet bagude, og idet jeg kiggede langt efter den, tænkte jeg, at det var let at se, at nu fejlede den ikke noget som helst.

Jeg satte mig ned i grøften og bandt en krans af mælkebøtter, mens jeg ventede på, at cyklen skulle dukke op igen. Men da ingenting skete, rejste jeg mig og begyndte at traske hjemad. Og nu havde jeg jo lærdommen. Jeg gik der på vejen ganske tilfreds og mumlede mit: hic, haec, hoc – hunc, hanc, hoc, og så var det, at jeg mødte mit livs første kærlighed. Det var rektor Lauritsen.

Han kom gående helt nede fra Brændgaard, og jeg vidste godt, hvem han var. Han bar hat og frakke, og han gik med stok. Jeg havde ham helt for mig selv på vejen, så øde som den var – ja, der var slet ikke andre i verden end ham og mig, og ved tanken om, at han nu ikke kunne undgå at lægge mærke til mig, skjulte jeg mine hænder på ryggen, for at han ikke skulle se, hvor snavsede de var af mælkebøttesaft.

Jeg var kun ti år gammel og som sagt meget lille. Rektor standsede og spurgte mig, hvad jeg hed. Hans ansigt så nær ved mit var forskrækkeligt aparte; men jeg bevarede fatningen; for det var jo klart, at han var venligheden selv. Med en hurtig rutineret bevægelse anbragte han stokken under sin arm for at få hånden fri, så at han kunne komme til at klappe mig på kinden. – Jeg havde gerne indledt en længere samtale med ham, helst selvfølgelig på samme ophøjede plan som drengenes, når de underholdt hinanden om det elegante emne: Forskellens ablativ. Havde gerne, siger jeg. Ak ja. Hellige flamme! – Men heldigvis gik han videre, idet han fortsatte mod nord, og nu gik jeg bare og tænkte på hans mærkelige ansigt, så strengt, så lærd og på samme tid så usigelig venligt. Jeg syntes om ham, det var helt sikkert, og sympati er jo en god ting; men han var også rar at have i ryggen, og jeg kunne godt lide tanken om, at jeg nu havde ham bag mig – som et værn mod trolde.

Rektor V. S. Lauritsen

Men nede ved åen, der hvor vejen drejer fra til Nørholm, sad en ensom hovedløs cyklist og lænede sig op imod en telefonpæl, og da jeg nåede stedet, langede han en arm ud og greb mig. Han anbragte mig på stangen, satte fra og svingede ud på vejen. Kære læser, jeg indrømmer, at jeg altid har fundet ham lidt for dygtig, min cyklist, når han klædte sig ud som spøgelse, og at jeg rent ud var bange for hans indianerkrigsmaling, men hovedløs var han absolut kun hyggelig, og jeg følte mig ganske tryk, medens jeg rullede kraven på hans sweater ned på plads.

Senere mødte jeg rektor igen i historietimen i første mellem. Han gik op til forhøjningen foran tavlen og greb fat på kridtet. Han var i strålende humør, ja, jeg vil næsten hævde, at han var en smule overstadig. Hans øjne glimtede grå og velfornøjede midt i alle de tusinde små rynker, der omgav dem, og han gav sig til at synge noget, der lød omtrent som: »Ved Potidæa, Deliou, Amphipolis og Kos slog Sokrates sit sværd itu og blev filosofos ...«

»Ellen,« sagde han, »kom herop og tag kridtet. Tegn så på tavlen en skematisk fremstilling af det sammenstød, som fandt sted i året 490 f. Kr., hvor det mægtige persiske rige stødte sammen med det lille Hellas!«

»Månen stænker guld på alle grene,« tænkte jeg, mens jeg helt ulykkelig rejste mig og gik op til tavlen.

Det bankede på døren. Der var bud efter rektor. Jeg stod tilbage på forhøjningen. Dum.

»Det er hans fødselsdag i dag!« råbte en af mine klassekammerater fra baggrunden. Nuvel, det var såmænd en rørende oplysning; men det kunne jeg jo ikke bruge.

»Han elsker cirkler!« råbte en anden.

Cirkler! Hm. Det var straks bedre. Jeg tegnede en pæn lille cirkel på tavlen. Men så stod jeg der igen. Dum. Pause. Dog – lidt af rektors ånd hang stadig i luften foran tavlen, og miraklet skete. Jeg tegnede en cirkel til, en vældig stor cirkel, og lod den skære den lille cirkel, så der fremkom en oval. Det så temmelig intetsigende ud; men i det samme kom rektor tilbage:

»To sjæle, en tanke,« råbte han begejstret, »det var præcis sådan, jeg ville have det!«

Jeg havde løst opgaven.

Den selvsamme dag, den 25. oktober 1926 gav rektor så hele skolen fri. Det var hans 50 års fødselsdag.

Tredive år efter var rektor og fru Lauritsen gæster i mit hjem i København. Han var da næsten 80 år gammel. Blandt gæsterne var også lektor Sv. Aa. Petersen og dr. K. F. Plesner. Rektor var i højt humør. Henimod midnat rejste han sig og trak et manuskript op af sin brystlomme. Stående foran reolerne i biblioteket på Dag Hammerskjölds Allé gav han sig derpå til at læse højt for os. Det kom helt overraskende. Som en underholdning, ingen havde regnet med. Lektor Petersen lænede sig tilbage i sin stol. Stærkt interesseret. Dr. Plesner var ikke mindre begejstret. Der var ganske tyst i stuen. Kun rektors stemme hørtes. Denne stemme, som ingen kan glemme. Han læste højt en beretning om sin barndom, forfattet af ham selv. Alle lyttede. Og det var også for godt til at være sandt. Hans tilhørere næsten sukede, inden de gav sig helt hen i oplevelse. Vi fik at høre om rektors meriter, rektor som lille dreng. En munter og charmerende fremstilling. Hans papirer slap op; men fru rektor tog flere op af sin taske.

Klokken blev fire. Rektor blev ved at læse. Jeg tænkte adspredt på de overnatningsmuligheder, mit hjem frembød. Der

var flere til stede, som nu umuligt kunne nå hjem. Men rektor blev ved at læse, og det andet kunne jo vente. Så glemte jeg det igen – for at lytte.

Jeg mødte ham igen på hans halvfemsårsdag. Han var usigelig bedrøvet over, at fru Lauritsen var død fra ham; men ellers var han ganske den samme, som han altid havde været: ærgerrig, ukuelig og stærk – kæk, påståelig og åndsfrisk.

Det var i skumringen – i »den blå time«. Rektor sad strunk foran sit skrivebord, og ikke så snart havde han set mig, førend han begyndte at tale om Herning i gamle dage. Jeg afleverede min fødselsdagsbuket og fik skænket et glas sherry. Rektor gik ind i den anden stue og hentede et eksemplar af sine erindringer, et tykt hæfte, som han forærede mig, og hele tiden blev han ved med at tale om Herning – ja, jeg tror næsten, at han endnu havde den samme målsætning, som dengang, sådan at forstå, at han stadig stillede de samme store krav til sine elever, ærgerrig som han var på deres vegne. Han lignede sig selv fra den dag på landevejen – hans ansigt var i grunden alle dage uforanderligt – men denne gang havde vi en lang samtale. I mit liv var Forskel-lens ablativ ganske vist både kommet og gået igen. Den havde haft sin glansperiode. Den havde spillet sin rolle og været mig dyrebar. Min viden havde så at sige toppet og var begyndt at dale; men hos ham var ingenting i dalen. Han underholdt mig på selve denne sin fødselsdag om alt det, der var sket i Herning i årene 1923-32, og havde jeg ikke vidst det før, så fik jeg det at vide nu. Han huskede alting.

»Hvor ingen hegner, kun torne gro ...« skrev han til mig en gang, og det vil jeg slutte med, for at han kan få det sidste ord.

Ellen Bjørnestad

Da skolebladet spirede

Erindringer fra tiden 1939-40, da »Spectacle« så lyset

Stilfærdigt, men uimodståeligt bredte den opfattelse sig, at vi måtte have et skoleblad. To energiske og vindskibelige kammerater, Krosse og Lange, tog sig for at føre tanken ud i virkelighedens verden. Lutter idealisme var det næppe. De Herningborgere var ikke påholdende med annonceringen, og lidt blev der da at putte i lommen for ulejligheden. Snart kunne bladet af redaktørerne karakteriseres som noget i retning af en viktualieforretning. Erindres bør dog også, at ansvaret til tider hvilede tungt på dem.

Hvad ville vi da opnå med dette skoleblad? Først og fremmest naturligvis at få et magtmiddel i relation til autoriteterne – og disse var som nu repræsentanterne for det »etablerede samfund«, det vil sige byrådet, specielt skoleudvalget og mest specielt »togbetjenten«, hvis bevågenhed ansås for at være en livsbetingelse for skolen, men naturligvis også dem, hvis personlighed vi til daglig havde den snævrreste kontakt med: lærerkollegiet med rektor i spidsen. Dertil kom, at bladet var et egnet forum, når det gjaldt at føre lærde filosofiske og kulturelle diskussioner, en aktivitet, der fandt målet i sig selv, al den stund ingen forventede at blive overbevist af andres anskuelser og end mindre at kunne overbevise andre om egne synspunkters rigtighed.

Selv havde jeg fornøjelsen at yde bidrag til bladets bagside, hvor lærere og elever i flæng hudflettedes for deres mere eller mindre acceptable måde at være på, eller for særlige træk eller udtalelser, som måtte kalde på smilet. Det vil ikke være ubeskedent at betegne bagsiden som en succes. Jeg har en klar erindring om den hast, hvormed abonnenterne vendte bladet, når det fordeltes, for i et hurtigt øjekast at fastslå, om de mon selv var blevet offer eller om de denne gang skulle være undgået opmærksomheden.

Det kunne ikke undgås, at der måtte være yndlingsofre, og

næppe heller, at man i ungdommelig kåthed stak kården ind i bløde dele, hvor det gjorde mere ondt, end man nok havde forudset. Men det gjaldt dog samtlige vitser, at de passerede et sold, før de kom i bladet. Dette sold var rektor Christensen, men det er værd at bemærke, at rektor udøvede denne milde form for censur, som vi nærmest betragtede som en art rådgivning, med den største liberalitet.

Imidlertid slap der dog af og til ting igennem, som den ramte tog sig nær. Det ville heller ikke være rigtigt at sige, at dette aldrig var meningen. I andre tilfælde var det med beklagelse, at man blev vidne til, at den ramte ikke kunne bevare fatningen.

Adjunkt Frederiksen var et oplagt eksempel på det første, lektor Klinge på det sidste.

Af en eller anden grund havde vi fået den nye gymnastiklærer Leo Hindborg Frederiksen galt i halsen, og hr. Frederiksen bidrog nok ved sin egen optræden til at gøre ondt værre. Man stiller sig ikke ustraffet op uden for gymnastiksalen, når eleverne har været til morgensang, og tæller, hvem der har pudset sine sko. Slige militaristiske midler måtte afvises. At Frederiksen på grund af sin lidenhed – og lidt for tydelige mangel på evne til selv med humør at acceptere denne kendsgerning – måtte være et taknemmeligt offer, lå derfor nær. En anden ting var, at han, der var en udmærket sanger (den senere dygtige leder af Hindborg-kvartetten), nok tiltroede sig selv større evner ved klaveret, end realiteterne kunne bære – i hvert fald vidnede hans akkompagnement til morgensang herom.

Vi fandt derfor, at vi ikke behøvede at tage smålige hensyn, når det skulle gå ud over ham.

Resultatet var en serie vitser med to hovedmotiver: hr. F.'s lidenhed og hans klaverspil.

En af dem, der vandt bifald, var følgende:

Dagens Flue

Adjunkt Frederiksen.

(på dette tidspunkt havde Storm Petersen en serie »fluer« i dagspressen). Adskillige gymnastikkarakterer gik i bund og bl.a. undertegnede karakterbog forsynedes med bemærkning om, at min

»opførsel havde været dårlig«. Jeg har ingen grund til at betvivle, at dette var en adækvat karakteristik. – Men hævnens var sød. Følgende nummer af »Spectacle« indeholdt nedenstående notits:

A propos gymnastikkarakterer

I Heine's »Harzreise« læses:

Kleiner loser Schalck, der die Bäume von oben
herab beschneidet.

Det lyder i fri oversættelse:

Lille kåde skælm, der beskærer karaktererne fra oven
og ned efter.

Det blev jo længer jo værre og kunne efterhånden nærme sig forfølgelse: »Skolens 'Enfant terrible' udtaler, at han ikke er på skolen for sin fornøjelses skyld. – Vi har da også altid ment det var for vores«.

– Eller i analogi med en kendt serie i et af dagbladenes søndagsnumre:

Her er han igen

Den lille Åndsløve

– Nej, du tager ganske fejl – han hedder ikke
Hindenberg Frederiksen.

Nok om det. Man må ikke tro, at han var »Spectacle«'s eneste offer, omend det mest prominente. Når vi i særlig grad var ude efter ham, var dette måske egentlig temmelig tilfældigt – og næppe heller helt retfærdigt. Det må i hvert fald ikke opfattes som udtryk for, at hr. Frederiksen ikke var i besiddelse af positive menneskelige kvaliteter. Enhver, som havde et nærmere kendskab til ham, vidste, at dette ikke med rette kunne påstås – og vi selv var nok i vort stille sind klare derover, selv om det var imod vor »politik« at give udtryk derfor.

En anden, der faldt som offer for bladets spidse tunge, var faktisk den gamle hædersmand lektor Klinge, der sikkert aldrig har kunnet forstå, endmindre tilgive, denne her:

Dagligt Liv i Norden

Lektor Klinge udtaler, at han godt kan blive ved et par år endnu.

Den var mindre ondt tænkt, end den kan lyde, hvis man ikke kender baggrunden. Lektor Klinge talte ikke sjældent om at tage sin afsked, det konkrete tidspunkt blev imidlertid stadig udskudt. Og har man først hørt en sådan bemærkning et par gange, begynder man jo at tvivle på de reelle hensigter. Det var dette, der hentydedes til med overskriften. Der lå intet heri om, at vi ikke fandt ham kompetent til at fortsætte. – Men desværre må K. have opfattet den sådan, for reaktionen var voldsom – og til dels ganske uventet. Han lod på kraftig måde en af redaktørerne forstå, at nu var han »ikke medlem mere«, som han udtrykte sig. – Herefter optrådte han aldrig i bladet under navn, men kun som en tyk streg, der indicerede, at censor havde været der.

Lektor Klinge var en sirlig herre, der sikkert i det skjulte ofrede en del opmærksomhed på sit ydre. Han var teolog, men latinen var hans speciale. Cæsar's Gallerkrig blev terpet, til den sad forfra og bagfra. Håndfladen smækkede i katedret: »Vil I læse op!« – Og så læstes op i kor. Gramatikken glemtes ej heller: – »Når *dum* betyder mens eller idet, forbindes det med historisk præsens *selv om* hovedsætningen står i fortid.« – Cæsar's bedrifter fulgtes på et vægkort af Gallien. Det erindres endnu, hvordan Klinge i detaljer beskrev værdien af et sådant kort og priste det i høje toner, – fortræffeligt kort, – for til slut at bryde sammen i et skuttende fnis, – »Jeg har selv lavet det«.

Han var læserbrevskribent. Ikke sjældent læste man hans små indlæg i »Jyllands-Posten«s brevkasse, hvor han heller ikke glemte at hilse fra sin kone. – Samtidig var han den faste akkompagnatør til morgensangen. Også »Spectacle« modtog ad uforklarlige veje et sådant læserbrev:

»Kære 'Spectacle'.

At jeg som meddelt i forrige nummer giver undervisning i klaverspil, er ikke rigtigt. Det må bero på en misforståelse.

Hilsen, også fra min kone,

H. C. Klinge, lektor.«

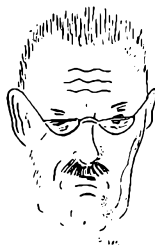
Han havde et fint klippet lille overskæg, ad modum kofangeren på firsernes prærieekspresser. Håret var hvidt og strittende, og man måtte gribe sig i at få lyst til at stryge ham over det, for nu også at mærke, om det virkelig strittede som på et pindsvin. Men man gjorde klogt i at beherske lysten. Skægget var så vel soigneret, at der sikkert ofredes timer på det; han kunne heller ikke dy sig for at betragte det i lommespejlet i et hastigt nu i latintimen, når han troede sig uset. Men naturligvis kunne det ikke dølges for en flok gymnasiasters skarpe blikke. »Spectacle« udkom derfor en dag med følgende notits:

Hvad de siger

Lektor Klinge:

Det øjeblik jeg venter
og agter kærligt på,
når klarligt mit eget billed
vil dybt i sølvspejlet stå.

(Frit efter Ingemann.)

En markant skikkelse, også dengang, var lektor Laursen. Han kunne være blændende, men trods sit forhold til teologien også af og til noget satanisk. Hans bemærkninger sad som syle, og var ikke sjældent under bæltestedet åndeligt talt. Han kunne ikke ganske frigøre sig for en tilbøjelighed til at spille virtuos på de mindre begavedes bekostning. Den barmhjertighed, religionen burde have lært ham, var således ikke så fremtrædende. Men hans fremragende indførelse i tysk sprog og litteratur glemmes ikke.

Laursen var vanskelig at ramme, idet han helt åbenbart ikke tog det højtideligt, at man skrev om ham i skolebladet. Vel lod vi ham udgive digtsamlingen »Over stregen«, og romanen »Non plus ultra« (som det selv i Holbergs »fædreland« ikke var lykkedes ham at få trykt) og vel tildelte vi ham »ingenio et uarti«, men virkeligt stof til morskab afgav han ikke.

Det gjorde derimod nok lektor Danielsen (»Tykke«) – han nød imidlertid godt af vores særlige bevågenhed. Vi kunne nemlig godt lide ham. Han var ikke svær at ramme på sin magelighed og laden stå til, når det gjaldt gennemgangen af det obligatoriske stof. Det erindres, at en elev engang beklagede sig over, at vi aldrig havde læst Herman Bang's »Ved Vejen«, der i årsskriftet figurerede som gennemgået litteratur. Lektor Danielsen lænede sig tilbage, så på den pågældende og sagde med et muntert smil »Jamen så tager vi den til i morgen«.

»Spectacle« havde følgende (frit efter Heibergs: »En Sjæl efter Døden«):

Hvad de siger

Lektor Danielsen:

»Sådan er det godt, min kære,
thi når først du går rejekt,
kan du på »Vort Sprog« at lære
siden altid lægge vægt.

I »Blå Bog« hed det om Danielsen: »Lektor ved H. Gymnasium. Har udfoldet en energisk virksomhed samme steds.« Enhver var klar over, hvad der lå heri.

Da man skulle besætte en ministerliste med lærerkræfterne, var det naturlige for Danielsen da også at blive minister uden portefølje.

Men vi kunne som sagt lide ham. Han var menneskelig, og ingen skal komme og sige, at han terpede os igennem stoffet.

Over de til tider oprørte vande svævede »Vorherre« – i rektor C. L. Christensens skikkelse og med hans karakteristiske underbid, der når han holdt appel i forbindelse med morgensangen (hvor alle havde husket deres sangbøger), næsten kunne snappe i luften, når hovedet kørte fra den ene side til den anden for at

intet guldkorn skulle forblive usanket, selv i den fjerneste afkrog af gymnastiksalen. Vi respekterede ham. Han var for os, selv om han kunne forekomme lidt autoritær og militærisk, en personlighed gjort af godt stof og med sans for at lede en skole. I skolebladet var han langt fra tabu. Han figurerede der hyppigt, også med karikaturer, og skulle vi finde noget morsomt hos ham, kunne det kun blive autoritetsudøvelsen. Da det var dekreternes tid (1939-40), måtte han også lægge navn til et par stykker.

Hans pludselige inspektioner vakte altid opmærksomhed, af og til pinlig opmærksomhed. Ikke alle lærere var helbefarne i at afparere med finesse. I gymnastiktimen var der dog intet problem:

Hvad rektors inspektion af gymnastiktimen

fik eleverne til at tænke:

Velkommen fra din himmelsal

til gymnastikkens jammerdal.

Hvor Funch os intet andet bød

end bom og tove, knubs og stød.

Rektor Christensen havde den rette forståelse af et skoleblads funktion. Man skal ikke tage saltet ud af tilværelsen, pebberet ikke heller, så bliver den lumsk kedelig. Og kedeligt, det var vort gamle »Spectacle« i hvert fald ikke, selv om enkelte nok til tider kunne finde, at sylene var lovligt spidse. Men vi var unge og kunne glæde os over ungdommens respektløshed. Det kunne kildre en igennem fra øverst til nederst, når man havde fundet en lille ting, der sad lige på kornet.

Laursen var blandt dem, der havde den rette forståelse heraf, når han citerede Goethe for os: »Trunken müssen wir alle sein, Jugend ist Trunkenheit ohne Wein.«

Per Frellesvig

Krig eller fred

Fra 1941 til 1948 prydedes Herning Gymnasium af min fysiske og sommetider også psykiske tilstedeværelse.

Det var sære tider; besættelsen var hovedtemaet, også i de første efterkrigsår, og til dens akkorder støbtes min generation, hvis tavshed så tit påpeges; måske afsløres en og anden enkelthed i dens signalement ved det blik, som jeg ved denne lejlighed er opfordret til at kaste i erindringens kaleidoskop.

Når jeg blader i mine børns bøger med emner fra besættelsestiden, er det ikke svært at genkende rammerne om dagligdagen. Sirenerne, flyvemaskinemotorenes durren, bragene om natten, uniformerne på gaden, mørket, spærretiderne, rationeringen og alle de mange andre krigens kendetegn var tilvante elementer i hverdagen. Man så de høje sandkasser foran kældervinduerne i de gamle bygninger i Bethaniagade, men gjorde sig ingen særlige tanker om deres formål, luftalarmerne var først og fremmest behagelige afbrydelser i et mere eller mindre kedeligt skema, og når gymnastiksalene blev inddraget til beboelse for fremmede mennesker, affødte det, i hvert fald for mit vedkommende, kun en varm følelse af adresseløs taknemlighed, indtil det opklaredes, at legemsøvelserne ville finde sted i Friskolens sal, hvor tøjet kunne hænges på istapperne, eller vi i stedet for blev ført til afvaskning i badeanstalten på Gl. Landevej og – trængt op i en krog med den stikkende ende af en kost – spulet, som var vi skibssider, med koldt vand fra en gummislange af en ellers elsket, ved disse lejligheder meget højt smilende adjunkt Funch. Ubekvemmeligheder var hverdagens vilkår, men man indrettede sig, og på få dage gik ophidselsen af kog.

Det er straks sværere at genkalde samme slags spændende begivenheder, som triviallitteraturen for nutidens drenge vælter sig i. Herning lå langt fra de store begivenheders alfarvej, og midt i den krig, der ødelagde resterne af den borgerlige kultur, som

den skulle redde, var det her muligt at opretholde konventionen om, at børn skulle holdes udenfor. Der er ingen tvivl om, at det var en svær tid for gymnasiets ledelse, og at mange problemer måtte løses bedst muligt med få midler, men eleverne mærkede ikke meget til det. Det forekommer mig, at dagene i det store og hele gled ens forbi i stiltfærdig syslen med det daglige skolearbejde, og jeg vil fastholde det paradoksale, at disse år på overfladen er de fredeligste, jeg endnu har oplevet.

Et af mine mest nærværende erindringsbilleder, der illustrerer dette, stammer fra det sidste besættelsesår; jeg forrettede den gang tjeneste som cyklende ordonnans i det civile luftværn, udrustet med et prægtigt armbind og en stålhelmet, indeni forsynet med små puder, fyldt med hø, der var årsag til hyppige og lidet martialske anfald af nysen, der harmonerede ilde med den desperate vigtighed af mine opgaver, som bestod i, at jeg under luftalarmer måtte forlade skolen for at bringe meldinger fra station til station (det er siden gået op for mig, at jeg også blev misbrugt som postillon for en anden guddom end Mars). Det, jeg har bevaret, er indtrykket af et uddødt Herning, den tomme hovedgade under sommersonnen 1944, lyden af cykeldækkene mod vejbanen og fornemmelsen af skjult liv i de stirrende huse; et sælsomt, men nydelsesrigt minde i vore trafikplagede dage. Selvfølgelig håndte det, at jeg engang blev stoppet og fik en pistol stukket i maven, hvor den militære sagkundskab havde gættet, at hjertet havde taget midlertidigt ophold, men det skete under absolut venlige former og har ikke skåret min erindringsbillede af en fuldkommen fredelig by.

Der forekom selvfølgelig voldsomme begivenheder i byen. Jeg og enhver anden, der har oplevet besættelsen, vil kunne fortælle om sådanne oplevelser, men det var ikke dramaet, der prægede skolelivet, som vi skal koncentrere os om. Lad mig dog lige repetere en enkelt bevæget og berømt episode; en dag, da klokken ringede ud, fandt vi skolen vrimsende med 4-5 tyske soldater i feltmæssig udrustning. Rygterne fortalte, at et hold elever på vej hjem fra boldbanerne ad Østre Kirkevej havde svunget de røde hjørneflag i den besatte luft under afsyngelse af »Internationale« og derved havde hensat den tyske ørn i et sandt teutonisk raseri. De skyldige var blevet anholdt og anbragt

i en barak på Markedspladsen, hvor de, meldte rygtet, blev beordret til at grave deres sidste hvilesteder, før de af samme musikalske fjerkræs sære nåde fik lov til at vende tilbage til deres ængstelige hjem. Sikkert fulgt af en ægte germansk latter. – Episoder som denne og nogle halvoffentlige afsyngninger af hjemmelavede sange, der indeholdt de gyseligste forudsigelser om fremtiden for Det tredje Rigets ledere, samt benyttelsen af RAF-huer (hjemmestrikkede efter model af Royal Air Force's fuse-lagemærker) var det maksimale drama, som jeg oplevede i forbindelse med skoletiden. Nogle vil have andre erindringer, men jeg vil indtil videre tro, at mit indtryk er det typiske for min aldersklasse.

Til gengæld må jeg fremhæve, at denne fred og ro var overfladisk. Under den løb der en strøm af viden om, at den kunne søndres på et øjeblik og uden varsel. Mennesker, man kendte, forsvandt, nogle døde, andre blev indsat i en lejr, af og til lød der skud på gaderne, der kom mange fremmede til hjemmets døre, og de voksne var sært hemmelighedsfulde. Det krævede ikke meget at forstå, at der foregik noget, at man gjorde bedst i at vide så lidt som muligt og sige absolut intet, og at det faste grundlag for ens tilværelse kunne blive sprængt til usammensættelige stumper en skønne morgen ved 5-tiden. Bag den overfladiske ro lød der en tone af usikkerhed; verden var forkrænkkelig, og intet var stadigt. Jeg tror, at denne fornemmelse, der var meget konkret og nær, har været bestemmende for i hvert fald en del af min generations særpræg. Strudsen, det kloge dyr, ved, at når den stikker hovedet i sandet, går det onde mange gange væk.

Men der var andre faktorer, der påvirkede atmosfæren på gymnasiet i disse år. Herning var en ny by og en meget mindre by end nu; fødselsveerne var stadig mærkbare, borgerskabet var sig sin Benjamin-rolle bevidst og var tyndhudet over for den nedladende overbærenhed, som det var en sport at finde antydning i de uskyldigste bemærkninger fra en fremmeds mund eller pen. Gymnasiet var det dengang eneste kulturelle udstillingsvindue og skulle pyntes helst noget bedre, end man evnede i ældre historietyngede byer. Hernings mindreværdskompleks – som i virkeligheden var et mereværdskompleks – forlangte resultater. På den anden side rullede byblodet stadig rask i uforkalkede arte-

rier, et slægtsaristokrati forekom kun tilløbsvis, de fleste borgere var startet fra nogenlunde samme trin på samfundsstigen og havde ikke glemt det endnu. Vel var der forskel på folk og folk; stor var den dog ikke, men naturlig var den, fordi den var en følge af egne anstrengelser, og man kendte jo hinanden. I børnenes verden medførte besættelsestidens mangel på alle overflødigheder, at konkurrencen på statussymboler var indstillet. Man står sært lige, 25 børn i en klasse, alle klædt i forældrenes flere gange omsyede tøj, alle uden de samme ting, alle kun til dels vaskede og det i maksimalsæbe; en sådan regnvåd klasse er skam et kraftigt, olfaktorisk minde. Hertil kom, at det ordløse sammenhold i disse tider forplantede sig fra de voksnes verden til børnenes; der var våbenstilstand i en klassekamp, som det siden har faldet mig svært at finde helt nødvendig.

Jeg har forsøgt at fremdrage nogle af grundstofferne i atmosfæren på Herning Gymnasium, som jeg indsnusede den. Et må vi imidlertid huske; det var lærerkræfterne, der i første række var ansvarlige for dens sammensætning.

Det har næppe været nemt at være lærer på gymnasiet i disse år. Byens liv var i meget væsentlig omfang orienteret omkring de forhåndenværende guldkalve, og i det spil havde lærerne ikke hjemme, lønnet, som de var, ud fra det princip, at deres behov måtte antages mere åndelige end materielle. Til gengæld var deres arbejdsvilkår gode; små gymnasieklasser på højst 15-16 elever, der ikke droges til alle sider af TV, diskoteker, Tjæreborgpræster og folkevogne, men var nødt til at leve et enkelt liv, koncentreret om skolearbejdet og fritidens sport; den tekniske udvikling havde endnu ikke forvandlet hverdagen til et virvar af trykknapper, og det fremherskende manipulationsmiddel var fortsat den af mekanik uforvrængede menneskelige stemme.

Der var absolut muligheder til stede. Selv om gymnasietiden for nogle kun blev et ophold i en af livets ventesale, skulle det være sært, om ikke et eller flere af sædekornene har spiret i de flestes sind. Som tiden var, opstod der et, tror jeg, særegent fortroligt forhold mellem lærere og elever; et ungdomsoprør blev der ikke tænkt på, og hvad skulle vi dog også have stillet op med det; timerne i gymnasiet forløb jo som diskussioner mellem ligemænd – hvoraf en ganske vist havde en større viden end

resten – og tonen var præget af den fine gensidige respekt, der giver sig udslag i godmodigt drilleri, og lyste af humor og ægte venlighed.

Egentlig burde ingen lærer fremhæves særskilt af det samlede korps. Gamle elever på gymnasiet vil imidlertid måske kunne forstå, at jeg tror at kunne illustrere mine betragtninger over skolens atmosfære ved i flugten at nævne blot nogle, der er udvalgt, ikke på de øvriges bekostning, men fordi det var dem, der betød mest for min personlige udvikling.

Her tænker jeg på den levendegjorte humanisme i skikkelse af vor blide lærer udi latin, daværende adjunkt Merrild, der chokerede mig dybt den 5. maj 1945 ved at marchere med i rækkerne – allegro con brio – med et indeklinabelt greb om sit skydevåben og – er jeg sikker på – et »dulce et decorum etc.« på læberne. Dernæst daværende adjunkt Frydendal, der underviste i historie, så ruderne klirrede, og loftsarmaturerne dalede ned i klingrende småstykker, og ikke mindst lektor Danielsen, der mellem gastronomiske sidespring åbnede låget til den engelske litteraturs udtømmelige skatkiste for mig. Dem og mange andre er jeg taknemlig for et syn af musernes krans, som da var frisk og grøn; det var før man gik over til at støbe den i rød plastic.

Jeg har søgt at skildre tiden, som den var i sin essens; det er kun et personligt indtryk, jeg har kunnet videregive, og andre vil have oplevet den anderledes. I et festskrift må det være tilledeligt at samle opmærksomheden om de dage, hvor solen skinnede; der var naturligvis mange gråvejrsdage også i min barns verden, men det, jeg husker min skoletid for i taknemlighed, er, at den i sin helhed virkede, som når der i et halvmørkt, snævert og tilrøget værelse åbnes et vindue ud mod en sval og frodig, ny verden, som det er godt at så og luge og høste i.

Sven Herreborg Thomsen

De skønne ungdomsdaw, åja, de daw så svær å find! ...

Der er enkelte situationer, som får mig til at føle det, som var jeg et levn fra længst svundne tider, og en af dem er at tale med en nuværende gymnasieelev. For det første er det aldrig helt gået op for mig, hvordan man overhovedet bærer sig ad med at komme i gymnasiet uden først at have frekventeret indtil flere mellemskoleklasser, og for det andet ved man aldrig, om man skal smile bifaldende eller ryste medlidende på hovedet, når det unge menneske nævner sine nyligt erhvervede karakterer. Nej – en mellemskole bestående af fire årgange, et gymnasium med tre og en karakterskala fra tg til ug – det ved man, hvad er.

Det var forøvrigt en noget chokerende oplevelse at stifte bekendtskab med samme karakterer. For os, som kom fra Friskolen, var karakterbøger, klassenumre og hjemmearbejde noget nyt og spændende. Vi rykkede ind i det nye gymnasium i Nørregade som den første 1. mellem, og det hører til mine tidligste erindringer, hvordan vi i gåsegang bragte spritfyldte glas, kasser, planter og udstoppede dyr fra Bethaniagade til den nye imponerende bygning med det flotte naturfagslokale.

Mine minder fra tiden på Herning Gymnasium er i øvrigt et kalejdoskopisk virvar, hvor muntre episoder veksler med alvorlige – til tider bitre erfaringer. Det kan knibe med at genkalde sig udseeendet af lærere og kammerater, men ét menneske har for mig været den gennemgående centrale figur. Det er daværende rektor C. L. Christensen. Det er ikke p.g.r. af rektors autoritet som følge af placeringen i toppen af kransekagen, men i kraft af denne mands varme og menneskelighed og ikke mindst hans lune – en egenskab, som kun gives sørgeligt få adjunkter og lektorer i vuggegave. Desuden gengav rektor mig mere end en gang troen på retfærdighed i systemet.

Rektor Christensen havde forøvrigt sin helt specielle metode

til indlæring af en vis præcision blandt eleverne. Jeg må beskæm-
met indrømme, at jeg mere end en gang har stillet på kontoret
p.gr. af let forsinket ankomst, hvorefter jeg fik besked på at
komme hen til rektors privatbolig næste morgen kl. 7,20 og føl-
ges med ham i skole. Det var med en vis misundelse, vi byboere
så skolekammerater fra omegnen »skynde« sig ned ad Nørre-
gade, de var jo »desværre« afhængige af busser og tog, men de
har til gengæld heller aldrig fulgtes med rektor i skole en tidlig
morgen.

Jeg mindes også en time, hvor rektor Christensen vikarierede
i vores klasse, og vi gennemgik »Mads Doss«. Jeg syntes ligefrem
rektors kærlighed til vore hjemstavnsdigtere og hans indgående
kendskab til jydsk dialekt strålede ud af ham og smittede af på
os. Jeg vil gerne herigennem sige rektor tak for de år, »vi gik
i skole sammen«. Jeg er glad for, at vi »dimitterede« samtidig.

Tiden gik med alvor og fornøjelser, lektier, arrangementer i
Æ.B. (bestyrelsesmøderne var nu ofte de sjoveste), skolekome-
dier, skriftlige prøver, skoleballer og eksaminer. Og årtiderne
skiftede; forår og sommer ventede vi spændt på, at pergolaen
skulle blive det løvklædte, skyggefulde sted, som var lovet os.
Og om vinteren: jeg husker en vinterdag, en forvildet snebold,
en pibe tilhørende en lærer med et noget kolerisk temperament,
pludselig sne i piben i stedet for tobak, og en elev, som gik ind
til sangtimen med én bleg samt én blussende rød kind. Og gym-
nastiktimerne: »De, som kan øvelsen, går over til den side, og
de, som ikke kan, går over til den anden side«; tænk, der har jeg
i årevis stået og set på dem, som kunne, uden at blive bedre til
gymnastik af den grund.

Og som årene gik, blev vi umærkeligt til – næsten – voksne
gymnasiaster. Næsten – fordi vi trods alt var i et så beskyttet
miljø; vi travede eller kørte dag ud og dag ind op og ned ad
Nørregade. Møde med gamle skolekammerater fra mellemsko-
len gav øjeblikvis en fornemmelse af, hvor barnlige vi trods alt
var endnu med skoletasken – og uden månedsløn. Disse år gik
nok i øvrigt for os som for ungdommen alle vegne. Sindsstem-
ning: »himmelhoch jauchzend, zum Tode betrübt«. Aften efter
aften kunne vi sidde og engagere os i dybsindige diskussioner om

livet, døden og universet – dagligdagens problemer blev til småting. Allerede næste dag kunne man under morgensang krybe sammen bag en skærmende ryg i forsøg på at indhente en for sømt lektie og overbevist om, at det gjaldt liv eller død, hvis man kom op. Morgensangen, ja, hjejlerne på det store gardin – den enorme blå væg og Ikaros i sit evige fald mod fortabelsen. Af og til sang vi »Den sømand han må lide ...«, den har jeg nu altid fundet lidt malplaceret, samtidig med at jeg i sorte stunder aldeles ikke kunne mobilisere den mindste medlidenhed med sømandens lidelser – for hvorfor i alverden skulle han egentlig også have det bedre end vi andre.

Men vist lærte vi noget. Udbyttet var selvfølgelig i høj grad afhængig af indsatsen, dengang – såvel som nu.

Desværre blev de fag, man foretrak, ofte bestemt af den, som underviste. Dette medførte den rystende oplevelse, at jeg endte med at synes om latin, noget jeg ville have forsvoret, og at tysk blev mit yndlingsprog. Jeg er meget glad for, at man i dag med stor intensitet diskuterer skolen og til stadighed forsøger nye undervisningsformer. Vores skoleform *var* meget autoritær, for så vidt som den afhang meget af underviseren, og samtidig krævedes der hele tiden individuelle præstationer af os. Jeg personligt tror, at det giver langt større udbytte, når man også indfører gruppearbejder, samtidigt med giver dette et større sammenhold i en klasse. Virkelig samhørighed med hele vort hold følte jeg ironisk nok først den dag, vi gik i fakkeltog mod Sdr. Anlæg, og det kan endda skyldes promillerne.

For den oprandt da endelig – dagen vi af og til havde tvivlet på ville komme. Og det *var* en stor dag, de hvide huer, hestevognene, sangene, alle de glade og stolte forældre og fakkeltøget. Det var lige før man følte sig betydningsfuld – skønt på hjemmebane blev der sørget for, at træet »ikke voksede ind i himlen«. Mine forældre anbragte nemlig med utrolig mangel på finfølelse fars 25-års studenterjubilæum det år, jeg startede på Hering Gymnasium og mors dito den dag, jeg dimitterede.

Færdige – til at begynde. Efter en årrækkes fælles glæder og sorger skiltes vi alle for at starte lige så mange individuelle løbebaner. Vort udbytte fra disse år var sikkert forskelligt, men alle

fik vi erfaringer med os, menneskelige såvel som kundskabsmæssige, og vi har siden måtte sande, at »non scolae sed vitae discimus«.

En tak for disse erfaringer – et til lykke med jubilæet og held og lykke for Herning Gymnasium fremover ønskes af

Anni Bjerg Pedersen
(f. Jespersen)

Erindringer i utide

Det føles unægtelig lidt akavet at blive sat til at skrive sine erindringer – eller i det mindste det kapitel af dem, som hedder »erindringer fra gymnasietiden« – inden man endnu er fyldt de tredive. At erindre er dog vist et af de få privilegier, som endnu er forbeholdt alderdommen, nogle siger jo, at livets første decennier for alvor bliver levende for erindringen, når man når godt op i årene. I hvert fald må jeg for min del indrømme, at de tre år fra 1960-63, da jeg gik på gymnasiet i Herning – for slet ikke at tale om de fire foregående mellemskoleår – ligger gemt bag en dyngge af senere oplevelser og erfaringer, som fra min øjeblikkelige synsvinkel rager op og fylder i landskabet, så det forekommer vanskeligt at få øje på begivenheder fra den tid af så klare omrids, at de kan meddeles i tilpas interessant udstyr.

Og alligevel har visse begivenheder på det sidste pludselig gjort disse fjerne år mere nærværende for mig, end de har været før. Måske er det virkelig alderen, der begynder at manifestere sig, mere sandsynligt er det dog nok, at det er min nuværende situation som forholdsvis nybagt gymnasielærer, som pludselig får glemte situationer til at opstå af graven. Det er ikke længe siden, jeg pludselig generindrede den fysiske ramme omkring gymnasieårene, selve skolebygningen. Jeg »sad vagt« en varm forsommerdag under skriftlig studentereksamen, og pludselig oplevede jeg mig selv i den tilsvarende situation for ti år siden: jamen, hvor *sad* vi egentlig den gang? Og så gik det op for mig, at det var frokoststuen i skolens kælder, som blev indrettet til eksamenslokale ved, at hveranden plade i de lange borde blev afmonteret, så et par rå træskinner var eneste forbindelse fra én selv til sidemanden. Jeg havde virkelig i alle disse år totalt glemt, at der var en frokoststue! Og måske derfor fremstod den

for min erindring med en sanselig påtagelighed, som mere betydningsfulde erindringsbilleder af den slags, man med jævne mellemrum tager frem og sutter på, aldrig ejer. Med frokoststuen dukkede hele kælderetagen frem for mit indre blik, forrummet med vaskekummerne og de blå fliser og de om DSB mindende beholdere med stinkende flydende sæbe – og cykelkælderen med rampen, som man utallige gange forcerede i fortvivlede forsøg på at sprænge rummets og tidens dimensioner og vende et to minutter for sent til et to minutter for tidligt. Og i den langsomme ørkesløshedstilstand, som en sådan inspektionstime afstedkommer, fik jeg uforberedt og uventet en nostalgisk rundgang på min gamle skole forærende, hvad pokker skal man ellers tage sig til i en sådan situation. Jeg tror endda nok jeg sad og bildte mig selv ind, at det måtte være morsommere at sidde og skrive stil end at holde vagt. Måske er det ikke engang helt løgn. Mit embede som autoriseret stileretter lokkede mig omkring ved samme tid til at finde mine gamle stilehæfter frem. Det var særdeles underholdende læsning. Det var dem fra mellemskoletiden, jeg fik fat i, og underligt nok: ligegyldigt hvad de opgivne emner lagde op til, så endte mine stile i hvert fald altid med en spontan og begejstret lovprisning af god mad! Jeg har endnu ikke fået genlæst mine gymnasiestile, men jeg husker, at min dansklærer fra dengang, Frede Jensen, gang på gang undrede sig over min evne til at få alle mine stile drejet ind på emnet musik. Det tyder dog på, at der har fundet en slags udvikling sted!

Og her er vi vel omsider ved sagen. Hvis gymnasieårene er værd at mindes, er det vel, fordi der faktisk sker noget ganske gevaldigt med én i de år. Jeg har selv på det sidste haft lejlighed til at undre mig over den kolossale forskel, der er på en 1. g'er og en 3. g'er. De sidste er jo helt voksne og fornuftige mennesker, som man kan snakke med på lige fod. Og jeg husker da også min gymnasietid som en række betagende og overrumplende oplevelser i mødet med fortidens mennesker, tanker, vers, historier o.s.v. Jeg glemmer vist aldrig den dag, jeg for første gang mistede vejret ved konfrontationen med Platon. Hindborg Frederiksen »spildte« en historietime med at introducere Platons ideverden for os. Det var hverken første eller sidste gang, denne

fremragende lærer lod pensum være pensum og gik i gang med »petitstoffet«. Det var ikke blot kundskaber, han meddelte, men liv. Så engageret var han med hver fiber i sin krop, at han sled sig op i altfor ung alder og døde, da vi gik i 2. g, tror jeg. Hans bortgang kunne mærkes.

Endnu en lærer havde samme format som formidler: den lille, runde Hindborg Frederiksens modsætning i kødet, men ikke i ånden, »lange Laursen«. Han blev efter Frydendals ansættelse som rektor i Nørre Sundby vores hovedlærer, idet han overtog vores klasse i tysk, samtidig med at vi i forvejen havde ham til religion og oldtidskundskab. Hvis jeg kan sige om en lærer, at han har været med til at give mit liv retning, så må det være ham. Homer, Sokrates, Platon, Luther, Grundtvig, Kierkegaard, Goethe, Heine gjorde han til vore samtidige, fordi de var blevet dele af ham selv. Den slags går ikke sporløst hen over elever i den alder, hvis de da har ører at høre med.

Men alt dette her handler jo ikke om Herning Gymnasium. Jeg beklager, men der er vist ikke noget at gøre ved det, for en af de erfaringer, som min nye tilknytning til gymnasieskolen har lært mig, er, at elevernes skole er noget helt andet end lærernes skole. Den, der har skolen som *arbejdsplads* – og dermed som eksistensgrundlag og ramme for en væsentlig del af hans livsudfoldelse – omfatter naturligt sin skole med ganske andre følelser end den, der blot går der tre år af sit liv på vejen mod fjernere og mere afgørende mål. Gymnasietiden – lad os dog se det i øjnene – er noget, der skal overstås, ligesom kighoste og værnepligt. Derfor er det garanteret også lærerne og rektor ved Herning Gymnasium, der har fundet på, at institutionens halvtredsårsdag – tillykke med den, forresten! – skal markeres med fest og taler og jubilæumsskrift, og hvis eleverne bakker ideen op, er motivet forståeligt nok: de får sig sikkert en velkommen fridag på den konto.

Det er da også kun i ufrivillige ørkesløshedssituationer, som f.eks. under inspektion ved studentereksamen, Herning Gymnasium materialiserer sig i min erindring som *skole*, som institution. Mine erindringer fra gymnasietiden gælder altså i meget ringe grad skolen, men så meget mere mennesker – f.eks. de af

lærerne, man naturligt opfattede som mennesker og ikke blot som indlæringsautomater, og kammerater og det, vi havde sammen. Alt det, som foregik uden for skolen og uden for skoletiden fylder langt mere i erindringen end det, som foregik i de mange hundrede timer på klassen. Diskussions- og foredragsaftener i elevforeningen og Kristelig Gymnasiastbevægelse, som den gang var et livskraftigt og inspirerende foretagende (hin aften med Bodil Koch glemmes aldrig), redaktionsmøder i skolebladet »Spectacle« på konditoriet »Palæ« (jo, jeg hørte vist til skolens kulturpaver den gang!), revyen, vi stablede på benene til skolefesten, dybsindige diskussioner om litteratur, religion, filosofi, politik (ikke så meget – det var jo i *begyndelsen* af tresserne) i sene aftentimer i hinandens hjem, uforpligtet og uerfarent, men dødsensalvorligt og engageret, det er, hvad der dukker op for mig, når jeg tænker tilbage. At en væsentlig portion af brændstoffet for denne udfoldelse hentedes fra det lærebogsstof, vi præsenteredes for i timerne, skal såvist ikke glemmes, men det liv, det forvandlede til, levede vi uden for skolen. Af en eller anden grund har gymnasiet aldrig villet kendes ved det liv, som det selv har sat i gang. Man har vist sjældent villet opfatte sig som stort andet end en kundskabspåfyldningsanstalt, der var i arbejde fra otte til to på hverdage og ellers sov tornerosesøvn. Jeg kender mange eksempler (dem, jeg husker i dag stammer *ikke* fra Herning) på, at gymnasiaster har haft somme tider uoverstigelige vanskeligheder ved at få lov til at henlægge elevaktiviteter, som foregik uden for skoletiden, til deres skoles lokaler. Selv oplevede jeg i vinter, da jeg lod mig overtale til at hjælpe vore 3. g'ere med at stable en revy på benene, en taknemlighed fra elevernes side, som gik over alle bredder, og som kun kan skyldes, at de sandelig ikke er vant til, at deres lærere gider beskæftige sig med dem ud over fyraften. Sådan er det danske gymnasium, sådan har det vel altid været, og Herning Gymnasium 1960-63 var ingen undtagelse.

Skulle jeg derfor ytre et jubilæumsønske for Herning Gymnasium – og det ønske kan jeg vel godt udstrække til at gælde alle andre ikkejubilærende gymnasier – så skulle det være, at man fik øjnene op for, at det, man formidler i timerne, hvis man er

noget værd som pædagog, ikke blot er lærdom, men liv, og at liv sætter liv i gang. Og at man turde tage konsekvensen af denne erkendelse og slå skolens porte op for det liv, man halvvejs uforvarende er kommet til at sætte i gang. Så tror jeg også, det ville blive lettere for gamle elever at skrive erindringer om deres gamle *skole*.

Bjarne Troelsen

Frem mod medbestemmelse og uformelle tilstande

Da jeg til udgivelsen af Herning Gymnasiums 50 års jubilæumsskrift blev bedt om at skrive noget, der gerne specielt måtte tage udgangspunkt i begivenheder i de år – 1967-70 – hvor jeg gik på Herning Gymnasium, faldt det lige for at gå ud fra de to årgange af »Spectacle«, som jeg sammen med 4-5 kammerater redigerede.

Mens jeg læste bladene igennem, slog det mig – da jeg i min redaktørtid har læst adskillige af de »Spectacle'r«, der er udkommet igennem årene – at mens f.eks. halvtredsernes og måske i endnu højere grad tredivernes skoleblade lagde temmelig stor vægt på »spøg og skæmt«, blå bøger, fingerede eller ægte interviews med lærere, så er »Spectacle'rne« fra sidst i tresserne påfaldende seriøse, måske lidt studentikose, men dog ærligt ment. Denne forskel kunne skyldes tilfældigheder, såsom redaktionernes vekslende seriøsitet og kvalitet. Men jeg tror ikke, forskellighederne kan henføres til dette forhold alene – det ville måske også være lidt hovmodigt af mig personligt, da jeg især finder seriøsiteten i de årgange, hvor jeg selv var med til at redigere bladet. Jeg tror snarere, at årsagen til den ændring, der har fundet sted, skal søges i noget højere end den enkelte redaktions kvalitet, nemlig i tendenser i samfundet, der så afspejles på gymnasierne. Disse tendenser og navnlig deres afspejling i gymnasiernes elevmasse er, hvad jeg vil beskæftige mig med her: Frem mod medbestemmelse og uformelle tilstande.

Op til midten af tresserne kan elevernes medbestemmelse karakteriseres som rektor Dreyer Jørgensen gjorde det i et nummer af »Spectacle« (nr. 4, 1968): »Friheden på Herning Gymnasium består efter sigende i, at eleverne har lov til at række fingrene i vejret i timerne.« Det forhold mellem lærere og elever, som ligger under overfladen på dette citat, minder meget om forholdet mellem vælgere og politikere, og hvordan kunne gymnasie-

blade under sådanne forhold blive andet end lokale versioner af »Blæksprutten« og »Svikmøllen«, hvor de frustrerede og magtesløse får afløb for deres magtesløshed og frustration ved at gøre lidt grin med dem, der har magten?

Da jeg begyndte på gymnasiet i 1967, var der så småt gang i noget, der hed elevråd. Her mødtes en repræsentant for hver klasse en gang ugentlig og diskuterede deres egne vedtægter og andre ting, som ingen rigtig vidste, hvad var. Elevrådet manglede totalt opbakning fra elevmassen, dels fordi det hele var så nyt, dels fordi også gymnasieelever er sløve hvad angår alt det, der ligger uden for deres private tilværelse, dels fordi elevrådet i virkeligheden intet ansvar og ingen rettigheder havde, dels fordi elevrådsinstitutionen for nogle få bevidstgjorte mere lignede en støtteorganisation, der skulle hjælpe rektor. Jeg citerer fra »Spectacle« nr. 1, 1968: »Elevrådstanken er en ide, der mere eller mindre er påtvunget eleverne ovenfra. Et redskab for diverse rektorer til at lave forskellige regler. Hvordan rektorer af og til kan påberåbe sig elevrådet som medkræver af spidsfindige ordensregler, er uforståeligt. Årsagen må være, at elevrådet som regel består af »fornuftige« unge mennesker ...«

En sammenligning med arbejdsmarkedet er nærliggende: I samme øjeblik en arbejder vælges af sine kammerater til tillidsmand, fremmedgøres han over for dem, bliver i deres øjne til arbejdsgiverens håndlanger.

I 1968 kom der lidt skred i arbejdet. Og emnet var så velvalgt, at enhver kunne se, at her var elevrepræsentanterne i hvert fald ikke på rektors side: Man samledes under devisen »Vi vil ha' øl!«, og under fælles kampagne fra elevråd, elevforening og »Spectacle« fik man efter en lang og svær kamp tilladelse til at konsumere 2 stk. øl pr. mand pr. fest. Selve debatten og tovtrækkeriet mellem rektor/nogle lærere på den ene side og elever/andre lærere på den anden afspejles i nogle særdeles interessante og bidske angreb og nogle lige så interessante og bidende svar i »Spectacle«. Det var glade dage, hvor vi elever løftede i flok for at kaste åget af! Og måske skal grunden til, at elevrådet herefter kørte så godt i et års tid søges i, at alle kunne se, at elevrådet *kunne* gennemføre noget til gavn for de »menige« elever.

At rektor så et par gange skuffedes over alligevel at finde tom-

me whisky-flasker efter et bal, hvorefter han enevældigt ophævede øltilladelsen til den næste bal, betød knap så meget. Om eleverne nu har lært at leve med øl-ansvaret, ved jeg ikke, men så vidt jeg ved fungerer ølordningen stadig ved gymnasiets baller.

Snart etableredes et samarbejdsudvalg, som ved regelmæssige møder skulle fremme samarbejdet mellem rektor, lærere og elever. I »Spectacle« overskyggedes debatten om samarbejdsudvalgets funktion og effektivitet dog af debatten eleverne imellem om elevråd contra elevforsamling. Mange mente, at et repræsentativt demokrati kun er nødvendigt, når få skal repræsentere så mange, at daglig kontakt er umuliggjort. Hvorimod det ideelle demokrati, hvor alle møder op og har stemmeret i enhver sag, burde kunne praktiseres på en institution, der ikke er større end f.eks. gymnasiet.

Systemet blev prøvet, men da det viste sig, at det var de samme 20 mennesker, som mødte op, hvadenten man kaldte det elevråd eller elevforsamling, spillede formalia ikke den store rolle.

Hvorfor vedblev man da med at diskutere formalitets- og procedurespørgsmål?

Frå lærerside var opfattelsen den, at eleverne måtte kævle færdigt indbyrdes, før man kunne begynde at give dem indflydelse. Men sandheden var vist snarere, at det passede ledelsen meget godt, at eleverne kævlede, for hvis de en dag skulle finde sig selv og blive enige, var der måske ikke nogen indflydelse at give dem?

Samtidig måtte eleverne hele tiden holde sig for øje, at der var en fjende, som skulle bekæmpes: lærerne med generalen, rektor, i spidsen. Og lidt kamp kom det da også til: en vaskeægte demonstration, undervisningsboykot, hvor alle elever blev stående i aulaen, efter at det havde ringet ind. At oprøret mod tyranniet fik et lidet flatterende forløb – det varede ca. 4 minutter og karakteriseredes næste dag i den lokale sprøjte som »Gymnasiaster på plads efter 'bøh' fra rektor« (hvad der var helt korrekt) – var ligegyldigt. Revolutionsstemningen var vakt, frikvartermusikken var Internationale og Danmark for Folket, og rektor talte om anarki. Og vi følte, at vi stod sammen – mod den fjende, som det krævede større og større anstrengelse at opfatte som fjende. Vi vidste vel alle inderst inde, at hvis elevinstitutionen skulle have mere magt og ansvar, kunne det ikke ske ved

rektordekret, men kun ved lov eller kongelig anordning eller ministeriel bekendtgørelse eller hvad sådan et dokument nu hedder. »Mange af os har indset vor egen magtesløshed i den guddommelige danske bureaukratiske parlamentarisme – vi har ingen indflydelse på, hvad storkapitalen og diverse politiske verbalorgiaster bestemmer for os,« skrev Jørgen Jessen i »Spectacle« nr. 2, 1969.

Og jeg selv måtte som redaktør i samme nummers leder beklage, at »Spectacle« ikke mere var et »skrappt blad«. Der var to væsentlige grunde til dette. For det første havde elevindflydelsen nået det fulde omfang af det spillerum, diverse love satte for den. Der måtte nye love til, før der blev noget at kæmpe for. For det andet havde rektor og lærere også ændret holdning: »Har der været rigtig graverende udskjelser fra lærere og rektor i år? Næh, de er vist blevet mere skikkelige. Efter Æ.B.'s bal fór rektor ikke op, som man så småt havde ventet, og nu har rektor ganske af sig selv sendt bud efter en verdensberømt jazz-musiker. Vi kunne selvfølgelig skrive nogle hårde artikler for skoledemokrati. Og måske få nogle stridigheder ud af det. Men der er ingen af os, der tror, at fuldt udbygget skoledemokrati vil være særlig hensigtsmæssigt – i hvert fald ikke med den interesse, eleverne i øjeblikket viser for elevrådet, DGS og disse foreningers arrangementer, for øje.« (»Spectacle« nr. 2, 1969).

Også de mere uformelle tilstande jeg nævnte i indledningen afspejles i »Spectacle«. For eksempel forsvandt en vane, som sad i rygmarven: Op at stå, når læreren kommer ind, eller hvis rektor aflægger klassen et besøg. Ikke sådan, at den ene dag røg man op for læreren og den næste larmede alle blot videre, når han kom ind. Men gradvist og hen ad vejen. Lærere og rektor var også kloge nok til at indse, at »denne op-at-stå-ned-at-sidde tvang ofte kan ses som et sidste desperat forsøg på at frelse en tyndslidt disciplin.« (»Spectacle« nr. 1, 1968).

En dag meddelte rektor til morgensang, at han skulle sige fra hr. Klintholm, at ... Ingen hørte efter. Ingen forestillede sig nemlig i sin vildeste fantasi, at en dem komplet ubekendt herre ved navn Klintholm kunne have noget særligt at sige dem. Næste gang hr. Klintholms navn nævntes, havde rektor åbenbart fornemmelsen af, at hans ord ikke fandt den genklang, han ønskede.

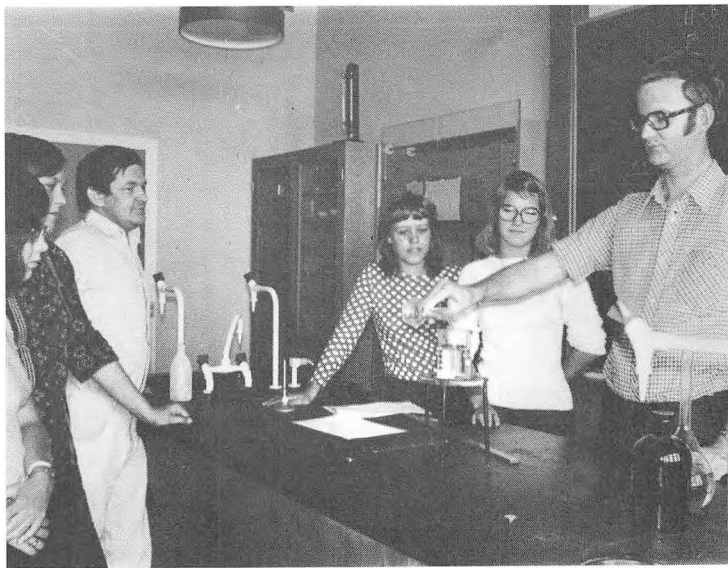
I hvert fald følte han sig foranlediget til at tilføje: »Øøh, I kalder ham måske for Henrik?« Nå, Henrik! Sang-Henrik kendte alle, men at han og hr. Klintholm var den samme?

Nå, dette eksempel illustrerer blot, at skellet mellem du/De og fornavn/efternavn i tiltalen af lærere rykkes kraftigt i retning af det uformelle. Jeg føler, at dette er et gode, men opfordrer ikke dermed alle lærere til fra en given dato at præsentere sig som Børge, Oskar eller Jens; for mange lærere, som i årevis har tænkt på sig selv som hr. Lund eller hr. Fischer, vil det være lige så unaturligt at kalde dem ved fornavn, som det falder naturligt at kalde hr. Klintholm for Henrik.

Jeg nævnte i indledningen, at jeg ville skrive lidt om ændringer i samfundet og især disses afspejling i gymnasiet. Det blev vist mest til det sidste. Men jeg vil alligevel lade være med at udpege parallelterne minutløst. Dertil er de for iøjnefaldende.

Kim Schrøder

Skolens liv

Kemiforsøg – før knaldet

Gruppearbejde i klassen

Fra kantine

Sproglaboratoriet

Klarer hun den?

Fra skolens boldplads

Trikkvartner i centralgarderoben

koleorkestret 1971

Les Lanciers ved kongeballet

I 1968 skrev og iscenesatte eleverne selv skolekomedien

Hverdagstanker

Gymnasiet udgør for mig en arbejdsplads, hvor udbyttet af gymnasieårene og miljøet på skolen er afgørende faktorer for, hvordan gymnasietiden former sig. Jeg har også erfaret, at elevernes egne forhold til forældrene og det øvrige samfund præger dagligdagen på gymnasiet. Det er desuden min opfattelse, at man ofte føler sig usikker med hensyn til fremtiden, da man selv må træffe afgørelsen for, hvad man vil, når gymnasietiden er forbi; en afgørelse, der vel gælder for hele livet.

Når man begynder på gymnasiet, har man efter min mening en vis opfattelse af og forventning om, hvordan fagene skal behandles. Det viser sig imidlertid, at det ikke altid er i overensstemmelse med lærernes gennemgang af stoffet; ligeledes opstår der ofte uenighed blandt os elever selv om undervisningsformerne og om, hvilke emner der skal lægges vægt på.

Undervisningsformen har stor betydning for det udbytte, man opnår ved at gå på gymnasiet. Hvis læreren formår at stimulere ens interesse for faget, vil udbyttet naturligvis blive øget; omvendt daler udbyttet i de tilfælde, hvor læreren uden samtale med eleverne selv danner fagprogrammet, hvad der desværre også eksisterer på vores skole. Men også fra elevernes side begås der fejl, fordi en stor del passivt ser til. De lader læreren alene afgøre undervisningsformen uden at gøre sig klart, hvilket ekstraarbejde det kan betyde for dem selv, når de vil have det samme ud af faget, som de ville få, hvis undervisningsformen blev lagt om. Udbyttet af gymnasietiden bindes på den måde stærkt sammen med, hvordan man trives på skolen, d.v.s. forholdet mellem elever og lærere samt forholdet mellem elever indbyrdes.

Med vores skolesystem nutildags skulle man tro, at der ikke fandtes nogen afstand af betydning mellem lærere og elever. Til-

fældet er imidlertid, at afstanden kun er blevet formindsket, vi er dus, og på klassen er der overvejende gensidig kommunikation, men vi tillader ikke, at modparten kommer os nær ind på livet. Forholdet mellem lærere og elever vanskeliggøres iøvrigt, når faget er forholdsvis nyt eller er blevet lagt om, da visse lærere ikke kan følge med og derfor tilrettelægger stoffet efter gammelt mønster. Efter min mening giver dette en vis spaltning i skoleuddannelsen, idet man på visse områder følger tiden, mens man på andre områder sakter bagud, og man ser det urelevante og ufuldstændige ved den måde, hvorpå fagene bliver gennemgået.

Som overalt i det øvrige samfund dannes der i skolen smågrupper på grundlag af sympati og antipati; de findes inden for de fleste klasser, der på den måde bliver delt op i klikker, som har beskeden kontakt med hinanden. Sammenholdet i hele klassen bliver derfor formindsket; klikkerne har hver især deres interesser og samhørighed. I begyndelsen troede jeg, at man kunne styrke sammenholdet på trods af disse klikker, men jeg har indset, at det ikke kan lade sig gøre uden alles deltagelse og interesse for, at det skal lykkes. Det skyldes nok, at de fleste elever føler sig nærmere knyttet til grupper, der til dagligt ikke har noget med gymnasiet at gøre. Skoletiden er for dem kun noget, der skal overstås, hvorefter de så integrerer sig i grupper uden for skolen. Det er derfor ikke dem så magtpåliggende at få bedre sammenhold i klassen som visse andre, der kæmper for at styrke integrationen, således at der ikke kun er sammenhold, når det drejer sig om at få kortere lektie for. Det, at fællesskabet inden for klassen ikke er større, tror jeg, bevirker, at enkelte falder helt udenfor, de lever på en måde i deres egen lille verden uden særlig kontakt med resten af klassen. Men i forhold til det kendskab, man har til de andre elever på skolen, er samkvemmet i ens egen klasse alligevel stort, så trods alt kan man vel sige, at man alligevel føler sig hjemme i sin egen klasse.

For mit vedkommende er gymnasiet et springbrædt til videreuddannelse i det øvrige samfund, og jeg nærer derfor ønske om at blive accepteret som et selvstændigt menneske både af mine forældre og af det øvrige samfund (hvad der vel forøvrigt gælder alle elever). Når man går på gymnasiet, er det min opfat-

telse, at man selv afgør, om ens forældre skal kunne følge med i ens uddannelse og dermed godkende den som af betydning. I forhold til det øvrige samfund kan det imidlertid som gymnasiast være vanskeligt at blive accepteret som et menneske, der også kan udføre noget i praksis og ikke kun i teorien. Det er ikke længere nok at kunne sige, at man har studentereksamen. Den har ganske vist stadigvæk betydning, men man skal passe på ikke at overvurdere den. Den giver adgang til universitetsstudierne og de praktiske uddannelser, men den udgør ikke i sig selv noget afsluttet studium.

Når jeg går i skole, arbejder jeg af og til for mig selv med disse tanker og spekulerer på, hvordan det mon går, når gymnasietiden er slut. Jeg er klar over, at man i løbet af gymnasietiden faktisk lever en beskyttet tilværelse, hvor man ikke selv tjener til livets ophold og derfor ikke har nogen særlig bekymring omkring eller tanke for økonomien.

Hidtil har man kunnet beskæftige sig fuldt ud med at passe skolen og ens personlige interesser. Nu må man til at tage stilling til, hvad man vil tilbringe resten af sit liv med. Det er et valg, man ene og alene selv må træffe; det er svært, især fordi problemet er at blive fuldstændig klar over, hvad man vil. Dertil kommer, at man på forhånd ikke kan føle sig 100 % sikker på, at ens uddannelse er brugbar, når man er færdig. For at være ærlig må jeg sige, at jeg på en måde er bange for ikke at kunne slå til, når jeg kommer uden for skolen. Der må i hvert fald lægges arbejde i at overføre det, man har lært i skolen, til praksis, det ved jeg. Men hovedsagen er dog at føle sig sikker på sig selv og fæste tillid til det, man selv synes, er rigtigt.

Lizzi Berg Petersen

Skolens rektorer:

1. Valdemar Sigtrigurd Lauritsen, 1923-1932
Rektor ved Roskilde Katedralskole 1932-1947, død 1967
2. Christen Lauridsen Christensen, 1932-1959
3. Erik Dreyer Jørgensen, 1959-

Lærerkollegiet pr. 1. august 1973

Anførte datoer angiver første ansættelse ved Herning Gymnasium med fortsat sammenhængende beskæftigelse.

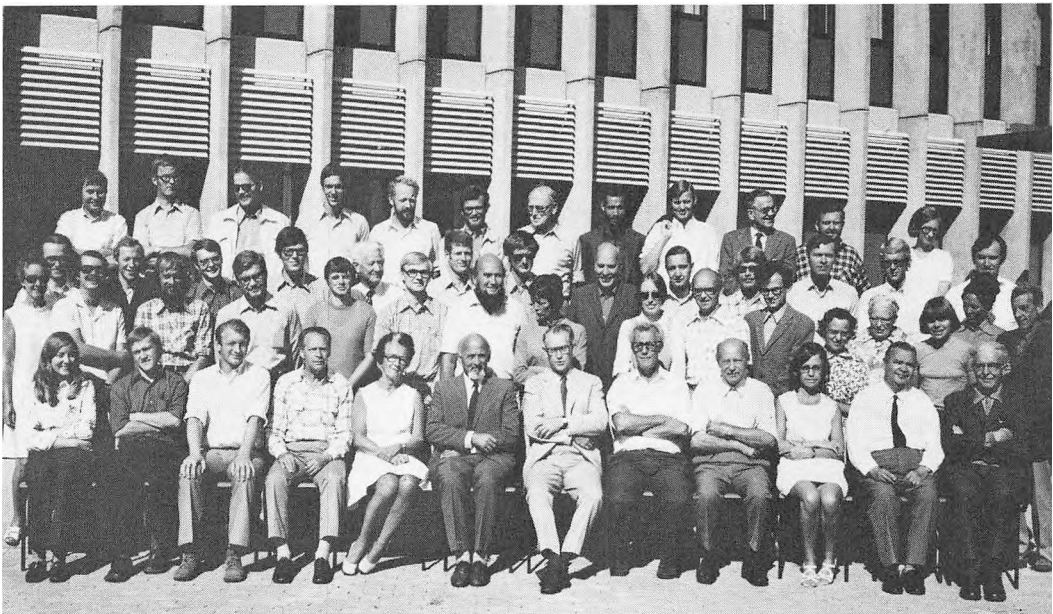
E. Dreyer Jørgensen, rektor, 1.8.1959
Anne Albinus, adjunkt, 1.8.1973
Peter Aurø, adjunkt, 11.1.1971
V. Balling, lektor, 1.8.1935
Kamma Christensen, lektor, 1.8.1961
V. Å. Christensen, adjunkt, 1.8.1963
Karen Else Christoffersen, adjunkt, 1.8.1970.
Lis Ejersbo, gymnastiklærer, 1.8.1973
Kirsten Engsnap, lektor, 1.8.1957
S. C. Engsnap, lektor, 1.8.1958
Niels Fiil, adjunkt, 1.8.1972
P. Hagn-Meincke, musikpædagog, 1.8.1970
Henrik Klintholm Hansen, musikpædagog, 1.8.1969.
Jens Hostrup, adjunkt, 1.8.1967
Frede Jensen, lektor, 1.8.1946
Ida Elise Jensen, lektor, 1.8.1964
Poul Kildsgaard Jensen, adjunkt, 1.8.1973
Preben Jonassen, adjunkt, 1.8.1969
Kristian Hvid Jørgensen, gymnastiklærer, 1.8.1963
Eva Mose Larsen, adjunkt, 1.8.1965
Jytte Larsen, cand. phil., 1.8.1973
Finn Madsen, adjunkt, 1.8.1972
Jens Villadsen Madsen, lektor, 1.8.1937
Preben Madsen, timelærer, 1.8.1973
Thorkil Vestergaard Madsen, adjunkt, 1.8.1972

Asbjørn Mandøe, lektor, 1.8.1971
Lahbib el Manéi, timelærer, 1.8.1970
Per Mark, lektor, 1.8.1963
H. K. Stenfeldt Mathiasen, lektor, 1.8.1940
J. E. Maul, adjunkt, 1.9.1962
Erik Merrild, lektor, 1.8.1941
Bent Mertner, adjunkt, 1.8.1968
Rolf Mortensen, timelærer, 1.8.1973
Else Molbech Nielsen, gymnastiklærer, 1.11.1955
Henning Nielsen, adjunkt, 1.8.1970
N. P. Linde Nielsen, adjunkt, 1.8.1972
Søren Nissen, adjunkt, 1.8.1973
Bent Vestergaard Olesen, adjunkt, 1.8.1968
Carl-Peter Poulsen, timelærer, 1.8.1972
Immanuel Poulsen, gymnastiklærer, 1.8.1968
Poul Th. Poulsen, timelærer, 1.1.1973
Gunner Roed, adjunkt, 1.8.1971
H. F. Schillums, timelærer, 1.8.1973
A. B. Sjødal, lektor, 1.8.1937
Ordin Skjæveland, adjunkt, 1.8.1969
Beate Skou, kunstpædagog, 1.1.1972
Knud E. Skou, kunstpædagog, 1.8.1967
Erik Stabell, adjunkt, 1.8.1966
Bent Sørensen, timelærer, 1.8.1972
Bo Aagaard Sørensen, adjunkt, 1.8.1973
Hans Jørgen Bodholdt Thomsen, adjunkt, 1.8.1973
N. H. Thormann, adjunkt, 1.8.1971
A. R. Tonnesen, lektor, 26.10.1936
Dagfin Wagner, timelærer, 1.8.1972
Peter West-Nielsen, cand. phil. 1.8.1973
Annette Willig, adjunkt, 1.8.1972

Sekretærer:

Gymnasiet: Karen Nørgård
Rita Fløe Møller
HF: Conny Jakobsen

Pedel: Johs. Nielsen

Lærerkollegiet, lærerkandidater, sekretærer og pedel 1973:

Bageste række fra venstre: O. Skjæveland, J. E. Maul, J. Hostrup, P. Linde Nielsen, N. Thormann, G. Roed, Frede Jensen, Lahbib el Manéi, B. Mertner, H. K. Stenfeldt Mathiasen, Søren Nissen, Connie Jakobsen, Henning Nielsen.

I midten fra venstre: Else Molbeck Nielsen, Bent Sørensen, P. Hagn-Meincke, E. Stabell, Henrik Klintholm Hansen, Peter Aurø, Preben Madsen, P. Kildsgaard Jensen, Dagfin Wagner, A. R. Tonnesen, Bo Aagaard Sørensen, Niels Fiil, H. F. Schillums, Preben Jonassen, Kirsten Engsnap, S. C. Engsnap, Karen Else Christoffersen, V. Å. Christensen, Kr. Hvid Jørgensen, Knud Voldby Mogensen, B. Vestergaard Olesen, H. J. Bodholdt Thomsen, Kamma Christensen, Ida Elise Jensen, N. J. Hove Jørgensen, Jytte Larsen, Rita Fløe Møller, K. E. Skou.

Forreste række fra venstre: Anne Albinus, Finn Madsen, Th. Vestergaard Madsen, E. Merrild, Karen Nørgaard, J. Villadsen Madsen, E. Dreyer Jørgensen, Asbjørn Mandøe, Johs. Nielsen, Eva Mose Larsen, A. B. Sjødal, V. Balling.

Ikke med: Lis Ejersbo, Karen Leth, Rolf Mortensen, Carl-Peter Poulsen, P. Th. Poulsen, I. Poulsen, Beate Skou, Peter West-Nielsen, Annette Willig, Finn Monsen, Inge Schmidt.

Tidligere lærere

(løst ansatte lærere med under et års virke er ikke medtaget)

Anna Fastrup, 1923, mellemskolelærer, afskediget 31.7.1955

Carl Georg Siemonsen, 1923, lektor, afskediget 31.7.1960,
død 1.4.1967

Helvig Vestergaard, 1923, mellemskolelærer, afskediget
1.12.1949, død 8.5.1953

Georg Wolf, 1926, gymnasieoverlærer, afskediget 31.8.1968

Eilif Jørgensen, 1928, lektor, død 24.5.1950

Marius Danielsen, 1929, lektor, afskediget 1.4.1969

Johannes Madsen, 1929, lektor, afskediget 31.7.1963, død
16.8.1973

Martin Laursen, 1930, lektor, afskediget 31.1.1966

Vanda Laursen, 1932, lektor, afskediget 31.7.1970

Svend Åge Petersen, 1932, lektor, forflyttet til Ordrup
Gymnasium 1.8.1953

Leo Hindborg-Frederiksen, 1938, lektor, død 20.8.1962

Anton Boesen, 1939, adjunkt, forflyttet 1.8.1952 til Århus
Katedralskole

Ivar Nikolaj Hansen, 1939, adjunkt, forflyttet 1.3.1951 til
Birkerød Statsskole, død 25.6.1953

Jørgen Steffensen, 1940, lektor, død 14.5.1962

H. Frydendal Jensen, 1941, lektor, 1.6.1962 udnævnt til rektor
ved Sundby-Hvorup Gymnasium

Elna Ørum, 1943, adjunkt, afskediget 31.7.1954

Kirsten Marcussen, 1944, mellemskolelærer, forflyttet 1.8.1956
til Th. Langs Skole, Silkeborg

Ilse Hansen, 1947, adjunkt, forflyttet 1.10.1955 til
Frederikshavn Gymnasium

Thomas Johansen, 1948, mellemskolelærer, udnævnt 1.8.1956 til
viceskoleinspektør ved Herningsholmskolen

Cecilie Halsteen, timelærer 1949-1960

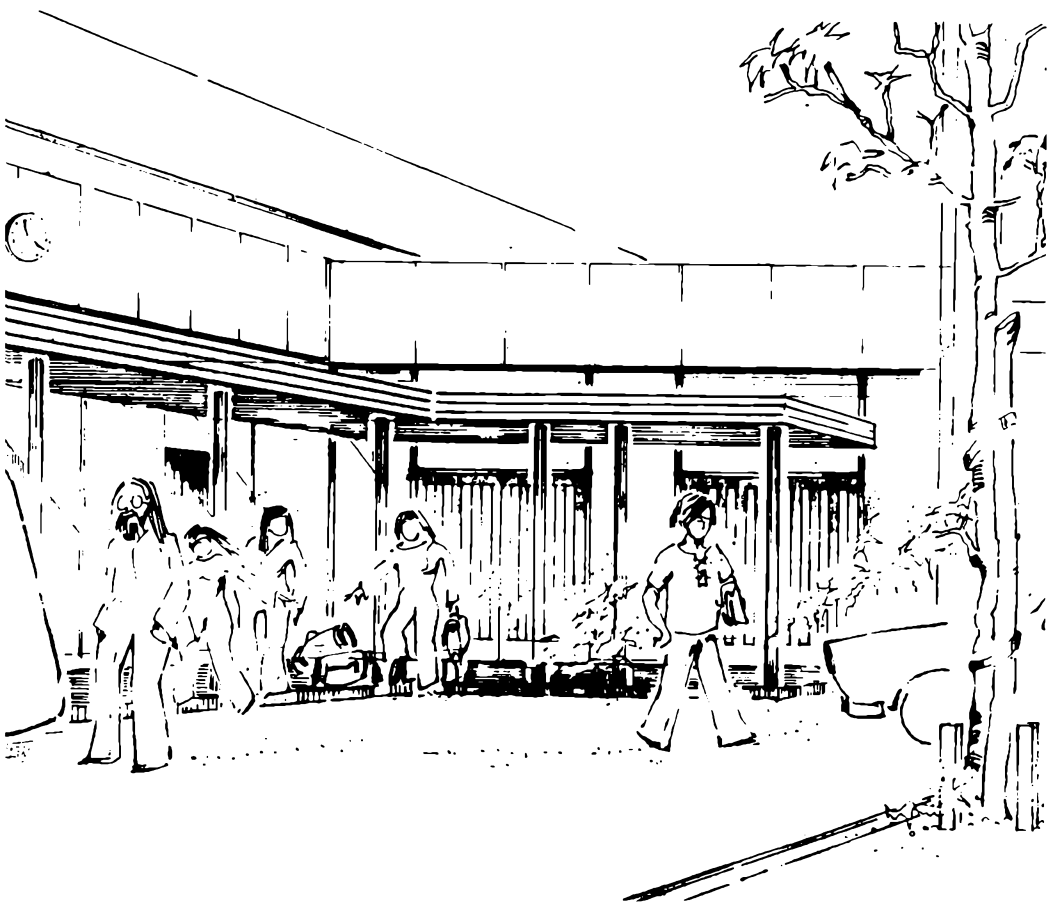
Hans Bojsen, 1950, adjunkt, forflyttet 1.8.1961 til Duborgskolen

Henning Jessen, 1954, adjunkt, forflyttet 1.8.1958 til
Gladsaxe Gymnasium

Gunner Pedersen, 1954, adjunkt, forflyttet 1.8.1962 til
 Nyborg Statsskole
 Even Andersen, 1956, mellemskolelærer, afskediget 31.7.1966
 Paul Lange, 1956, adjunkt, forflyttet 1.8.1961 til
 Grenå Gymnasium
 Elisabeth Silbye, 1957, adjunkt, afskediget 31.7.1968
 Brita Waage Beck, 1960, adjunkt, forflyttet 1.8.1963 til
 Ballerup Gymnasium
 Olaf Hansson, 1960, adjunkt, forflyttet 1.8.1964 til
 Gentofte Studenterkursus
 Ester Tølbøll, timelærer 1960-1962
 Håkon Børresen, 1961, etfagskandidat, afskediget 1.8.1965
 H. Grell, timelærer 1961-1963
 Gunver Madsen, 1961, adjunkt, forflyttet 1.8.1965 til
 Randers kommunale Gymnasium
 H. Schmidt Madsen, timelærer 1961-1963
 Jørgen Fastrup, 1962, adjunkt, afskediget 31.7.1963
 Marie Fastrup, timelærer, 1962-1963
 Pia Gammelgaard, 1962, mellemskolelærer, forflyttet 1.8.1966
 til Ranum Seminariums Øvelsesskole
 Emil Nielsen Haahr, timelærer 1962-1963
 Knud Raarup Knudsen, 1962, etfagskandidat, afskediget
 31.7.1966
 Conny Møller-Nielsen, timelærer 1962-1964
 Jens Kragssig Thomsen, timelærer 1962-1964
 Keld Werner Andersen, 1963, adjunkt, afskediget 31.7.1964
 Johannes Thulesen Dahl, timelærer 1963-1964
 Olav Jensen, timelærer 1963-1965 og 1967-1971
 Knud Laursen, timelærer 1963-1969
 Lis Lusinchi, 1963, adjunkt, forflyttet 1.8.1965 til
 Nakskov Gymnasium
 Inga Mortensen, timelærer 1963-1964
 Hartvig Wagner, timelærer 1963-1965
 Palle Berggreen, 1964, adjunkt, forflyttet 1.8.1966 til
 Slagelse Gymnasium
 Annalise Johansen, timelærer 1964-1965
 Jørgen Schiellerup, 1964, adjunkt, afskediget 28.2.1966
 Bergljot Eika Sørensen, timelærer 1964-1965

Finn Verner Andersen, timelærer 1965-1966
Elisabeth Holtegaard, 1965, adjunkt, afskediget 31.7.1967
Finn Juul, 1965, etfagskandidat, afskediget 31.7.1969
Torben Knudstrup, 1965, adjunkt, afskediget 31.7.1966
Hanne Plaetner, 1965, musikpædagog, afskediget 31.7.1967
Finn Østergaard, timelærer 1965-1968
Ivan Brønnum, timelærer 1966-1967
Birthe Bækgaard, 1966, realskolelærer, afskediget 31.7.1972
Holger Johansen, timelærer 1966-1970
T. Balle Christensen, timelærer 1966-1971
Anne Marie Olesen, timelærer 1966-1967
Martin Erland, timelærer 1967-1970
Bjørn Juul, timelærer 1967-1969
E. Olander, timelærer 1967-1968
Niels Tingsgaard, 1967, adjunkt, forflyttet 1.8.1968 til
Tårnby Gymnasium
Bent Woller, timelærer 1967-1972
Tora Gillesberg, 1968, adjunkt, forflyttet 1.8.1971 til
Aalborg Studenterkursus
Astrid Pollmann, 1968, musikpædagog, afskediget 31.7.1969
Inger Bramming, timelærer 1969-1971
Hanne Jensen, timelærer 1969-1970
C. E. Skjærbæk, timelærer 1969-1970
Jens Thomsen, timelærer 1969-1973
Jette Varn, timelærer 1969-1971
Peter Pearson, timelærer 1970-1971
Kirsten Bjerre Hansen, adjunkt 1971
Jytte Ransborg, timelærer 1971-1972
Tonni Svensson, timelærer 1971-1973
Kirsten Tøttrup, timelærer 1971-1972
Benthe Bach, timelærer 1972-1973
Ellen Busck Foged, musikpædagog 1972-1973
Karen Marie Mortensen, 1972, adjunkt, afskediget 31.7.1973
Annemarie Kier Thomsen, musikpædagog 1972-1973

Bogen er udgivet i anledning af
Herning Gymnasiums 50 års jubilæum
den 14. august 1973.
Sat med Linotype Garamond og
trykt i offset hos Poul Kristensen, Herning.

-- og indgangen til gymnasiebygningen på H. P. Hansensvej

Indhold

Forord	7
<i>Af amtsborgmester Aage Ebbensgaard</i>	
Interview med rektor C. L. Christensen	10
<i>Ved lektor E. Merrild</i>	
Hovedtræk af skolens historie 1948-1973	18
<i>Af rektor E. Dreyer-Jørgensen</i>	
Gymnasielærer i lillebyen i 30-erne	29
<i>Af lektor Sv. Aa. Petersen</i>	
Det første studenterhold	35
<i>Af depotbestyrer H. P. Jespersen (1926)</i>	
Forskellens ablativ	37
<i>Af forfatterinden Ellen Bjørnestad (f. Jespersen) (1933)</i>	
Da skolebladet spirede	42
<i>Af protokolchef Per Frellesvig (1940)</i>	
Krig eller fred	49
<i>Af retsassessor Sven Herreborg Thomsen (1948)</i>	
»De skønne Ungdomsdaw, åja, de Daw så swær å find ...« .	54
<i>Af Anni Bjerg Pedersen (f. Jespersen) (1959)</i>	
Erindringer i utide	58
<i>Af adjunkt Bjarne Troelsen (1963)</i>	
Frem mod medbestemmelse og uformelle tilstande	63
<i>Af stud. mag. Kim Schrøder (1970)</i>	
Skolens liv i billeder	68
Hverdagstanker	73
<i>Af elev i 3.c Lizzi Berg Petersen</i>	
Lærerfortegnelse	76

Indgangen til gymnasiebygningen i Bethaniagade --